

Foto IG

Deželne volitve 2013

Čudežna zmaga Deборе Serracchiani

“O”bstajajo štiri možne variante. Najbolj optimistična je tista, po kateri naj bi volitve zmagala Debora Serracchiani s tem, da sem potrjen v deželnem svetu, po možnosti ob prisotnosti tudi drugih slovenskih predstavnikov. Druga je ta, da sem spet izvoljen in da bom znova sedel v opoziciji s Tondom na čelu deželne uprave. Tretja je dokaj katastrofalna možnost, in sicer, da bom iz vrst opozicije sledil politiki novega deželnega predsednika iz vrst Gibanja petih zvezd Galluccia”. Kaj pa četrta možnost? “Najbrž ta, da sploh ne bom izvoljen in da bosta usodo dežele in posledično naše narodne skupnosti krojila ali Galluccio ali Tondo”. S temi predvidevanji nas je nagovoril dosednji deželni svetnik SSK Igor Gabrovec v ponedeljkovih jutranjih urah, ko so bila volišča še odprta. V spomin smo tedaj priklicali izjavo, ki jo je Gabrovec dal pred petimi leti, ko je ob nepričakanem porazu Riccarda Illyja prav on kot predstavnik stranke lipove vejice 'samostojno' vstopil v palačo na Oberdankovem trgu v Trstu. “To je Pirova zmaga”, je takrat dejal. Glede na nedavno

katastrofalno implozijo Demokratske stranke, ki se je dejansko raztreščila ob parlamentarnem glasovanju za novega predsednika republike, je bilo pričakovati, da

bosta desnosredinska koalicija oziroma predstavnik Grillovega Gibanja petih zvezd pokopala DS tudi na deželni ravni. Politika pa je tako nepredvidljiv posel, da ji

se mora za to zmago zahvaliti podpornikom in akterjem levosredinske koalicije na deželni ravni, “nimam se kaj zahvaljevati članom stranke v Rimu”, ki delajo izbire, “ne da bi jih utemeljevali z razlago”, je ostro dejala nova deželna predsednica, ki pa nikakor ni pozabila na ravno tako ključni podatek tokratnega deželnega volilnega soočanja, in sicer na porazno nizko volilno udeležbo. “Petdesetim odstotkom deželnih volilnih upravičencev, ki niso šli na volišča, moramo razložiti naš načrt. Politika ne more početi vsega, potrebujemo pomoč vseh družbenih dejavnikov”. Na vprašanje, ali se je po zmagi kdo izmed državnega vodstva stranke sploh oglasil, je gladko odvrnila, da ji je čestital edinoletni Matteo Renzi, kar veliko pomeni o novih ravnotežij znotraj DS... Serracchianijeva je nato nanizala že nekaj programskih smernic dežele, s katerimi odklanja ideje o makroregiji in gre raje v smer snovanja mednarodnih dinamik. Kako pa se bo odzvala na potrebe slovenske narodne skupnosti v Italiji? “Tako, da ji bom posvetila tisto pozornost, ki je ni bila deležna v zadnjih petih letih”, je dejala. “Sestavili

Foto IG

Nagrada Kazimir Humar

Naša sodelavka, vzgojiteljica, pisateljica in kulturnica Mariza Perat je prejela nagrado Kazimir Humar

3

Predavanje

Mag. Ivan Likar je v Gorici predaval o ozračju vere in občestvu “v času, kot ga še ni bilo”

5

zunanji ‘opazovalci’ ne morejo prodreti do dna. Sicer pa, glede na nepričakovani razplet deželnih volitev, ko je kandidatka leve sredine Debora Serracchiani žela čudežen uspeh za pičlih 0,4% (se pravi nekaj več kot dva tisoč glasov), je tokratni rezultat presenetil tudi politične dejavnike. Najbrž samo zmagovalko, ki je ob prihodu v Trst pred natrpano dvorano deželnega sveta svojim podpornikom zaupala, da leva sredina v deželi ni propadla “pod rimskimi razvalinami”. Pred vstopom v palačo deželnega sveta je Serracchianijeva dejala, da

smo program, ki bo upošteval državno in deželno zakonodajo v zvezi s pravicami slovenske manjšine. Te zakonske norme bomo morali obogatiti s potrebnimi sredstvi. Prepričana pa sem tudi, da bo naša dežela, v primeru, da bo sposobna suvereno opravljati svojo vlogo v mednarodnih stikih, nanašajoč se na posredovalno moč slovenske narodne skupnosti, zaživel v svoji gospodarski, družbeni in kulturni polnosti. Konec koncev je naša dežela nastala tudi zaradi vsega tega”.

/ str. 3
IG

Svet slovenskih organizacij Čestitke ob izidu deželnih volitev

Svet slovenskih organizacij izraža zadovoljstvo nad izidom deželnih volitev zaradi potrditve deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca v Deželni svet FJK, kot tudi zaradi presenetljive zmage Debore Serracchiani za predsedniško mesto FJK. Svet slovenskih organizacij je prav pred volitvami poudaril poseben pomen, ki ga imajo zaradi letošnje 50-letnice odobritve

deželnega štatuta v rimskem parlamentu leta 1963. Ponovna prisotnost predstavnika slovenske stranke potrjuje posebnost ustanovne deželne listine, ki slovi na prisotnosti slovenske narodne manjšine in drugih jezikovnih skupnosti.

Svet slovenskih organizacij svoje zadovoljstvo izraža tudi ob uspešnem delovanju volilnega zakona, ki preko člena t. i. »evro-

pskega modela« omogoča listi SSK, da v povezavi z Demokrasko stranko potrdi svojo zgodovinsko prisotnost v Deželnem svetu FJK, ki se je začela v letu 1964.

Z rezultatom deželnih volitev se sedaj odpira novo obdobje, ki mora odgovoriti na številna pereča vprašanja. V prvi vrsti so problematične gospodarske razvoja in ustvarjanju delovnih mest, pa tudi ovrednotenje krajevnih javnih uprav, ki jih je še najbolj prizadel t. i. pakt stabilnosti. Pri tem gre še posebej poudariti odnos s slovensko narodno skupnostjo, za katerega SSO upa, da bo bistveno bolj urejen, kot je bil doslej.

Stranka SSK tudi čestita novi predsednici FJK Debori Serracchiani, ki je postregla s presenetljivo zmago. Skupaj z njo se sedaj odpira novo obdobje za celotno deželno skupnost, v kateri so vključene tudi jezikovne manjšine, ki potrebujejo več pozornosti in vključitve v splošno deželno dogajanje. Stranka SSK bo v naslednjih dneh opravila temeljito analizo poteka volitev. Ob dosegu zastavljenega cilja, ni mogoče spregledati osipa glasov na Tržaškem in Goriškem, ob tem pa lepa presenečenja v Benečiji, Reziji, Kanalski dolini in Pordenonu.

meznikov, ki so pripravljeni z izkušnjo sedanjega časa sooblikovati načrt našega prihodnjega vsestranskega razvoja". Med vabljenimi so ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Samo Hribar Milič, ugledna klimatologinja Lučka Kajfež Bogataj, literat Alojz Ihan, ustanoviteljica dobrodelne organizacije Anina zvezdica Ana Lukner, predsednica upravnega odbora SKB Cvetka Selšek, rektor Univerze v Mariboru Danijel Rebolj, geograf Dušan Plut, predsednik ustavnega sodišča Ernest Petrič in predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Jože Trontelj.

pskega duha. Imena dobitnikov nagrade bodo objavljena predvidoma v začetku junija. Boris Pahor, rojen v Trstu, velja za enega najbolj znanih slovenskih pisateljev. V Evropi je zaslovel predvsem z deli, v katerih opisuje grozote nacističnih koncentracijskih taborišč, v Sloveniji in pri slovenski manjšini v Italiji pa je poleg literarnega opusa znan tudi po družbeno-političnem angažmaju. Med Pahorjevimi deli so, poleg najbolj znane Nekropole, zelo znani tudi zbirka novel Mesto v zalivu ter romana Nomadi brez oaze in Spodaj s pomladjo. S svojimi deli je Pahor zaslovel najprej v tujini, šele kasneje so njegovo pisavo prepoznali v domovini. Literat bo 26. avgusta dopolnil 100 let. Praznovanja je minuli teden uvedel celodnevni simpozij Pahoriana danes v Klubu Cankarjevega doma, na katerem so o njegovem življenju in delu spregovorili številni eminentni govorniki. Avtorji v čast bodo do jubileja sledili še številni dogodki.

Po naravnost nedostojnem obnašanju strank le izvoljen predsednik!

Italijanski predsednik Napolitano že prisegel!

Italijanski predsednik Giorgio Napolitano je v ponedeljek popoldan v Rimu prisegel in s tem postal prvi predsednik v zgodovini italijanske države, ki bo služil drugi mandat. Kljub želji po upokojitvi je parlament v soboto ponovno izvolil Napolitano, saj stranke ni so mogle doseči soglasja o njegovem nasledniku, bi lahko strnili z lepimi besedami dogajanje v Rimu.

Napolitano je v ponedeljek prisegel na skupni seji parlamenta in senata. Poslanci so ga pozdravili z gromkim aplavzom. Zanimivo je, da so ploskali tudi takt, ko jih je predsednik okrcal s privedniki, kot so: "jalovi, gluhi". Na začetku ceremonije so se sicer po tradiciji oglasili zvonovi palače Montecitorio, ki je sedež poslanske zbornice. Napolitano sta sprejela predsednika poslanske zbornice in senata, Laura Boldrini in Pietro Grasso.

Italijanski predsednik je sicer v svojem nagovoru dejal, da ni nikoli računal na drugi mandat. Na kandidaturu da je pristal zaradi občutka odgovornosti do svoje države, je še povedal. Pogovih besedah "neodpušljivo". Tudi po teh besedah so mu zbrani senatorji in poslanci ploskali, ni kaj reči, zares ne, kot da bi se nikogar na dotaknile te besede.

Predstavniki italijanskega parlamenta in dežel so Napolitano za predsednika izvolili v soboto v šestem krogu glasovanja s 738 od 1007 možnih glasov, potem ko so "požgali" najprej nek-

dobno sedaj pričakuje od strank. V kolikor strankarski veljaki v načrtovanih posvetovanjih o sestavi vlade ne bodo pripravljene na sodelovanje, bodo sledile posledice, jih je opozoril.

Italijanski predsednik Napolitano je v svojem nagovoru še obžaloval, da stranke v prejšnjem mandatu niso uspeli sprejeti reforme volilne zakonodaje, ki bi državi zagotovila politično stabilnost. To je po nje-

danega demokrščaškega politika in sindikalista Franca Marinija in nekdanjega prvaka leve sredine Romana Prodijsa, kar je imelo za vzrok izjemno politično krizo znotraj Demokratske stranke. Tako tajnik Pierluigi Bersani kot predsednica Rosy Bindi sta odstopila, kaže, da se bo v prihodnje znotraj stranke zgodila vrsta sprememb. Dejstvo je, da se je Demokratska stranka na predsedniških volitvah obnašala nedostojno, kar se

v današnjih časih plača, prej ali slej. Cinično rečeno, bi lahko tudi zapisali, da je zmagovalac predsedniških volitev v Italiji Berlusconi, ki je s svojimi onemogočil uspeh vseh tistih kandidatov, ki nje mu niso naklonjeni, Prodijsa je pa pomagala pokopati sama levica, še posebej predstavniki Demokratske

stranke; nekateri opazovalci vidijo v ozadju delovanje starih politikov D'Alemovega kova. Nekdanji komunist Napolitano je v kandidaturu nepričakovano privolil le nekaj ur pred tem, potem ko ga je več voditeljev italijanskih političnih sil pozvalo, naj državo reši pred poglajajočo se politično krizo. V nedeljo je sicer 87-letni Napolitano opozoril, da gre za "kritičen čas" za Italijo: "Vsi moramo imeti pred očmi eno stvar, kot sem to poskušal imeti jaz - težko situacijo v državi." Predsednik Napolitano naj bi v prihodnjih tednih razkril, kako se bo spopadel s političnim pat položajem, ki v Italiji vlada vse od februarjskih parlamentarnih volitev. Levosredinski tabor je sicer zmagal, vendar potrebuje za večino v senatu koalicijsko partnerico. Dogovora zaenkrat ni na vidiku.

Iskreno čestitamo
prof. JOŽIU PETERLINU
ob izvolitvi
za predsednika ZŠSDI

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Deželne volitve 2013

Predstavnik SSK spet v Deželne svetu FJK!

Stranka Slovenska skupnost se zahvaljuje vsem volilkam in volilcem za izraženo podporo na deželnih volitvah 2013. Zaupanje, katerega so bili deležni kandidati SSK v petih volilnih okrožjih je izrednega pomena, saj je stranka omogočila, da potrdi svojega deželnega svetnika v Deželnem svetu FJK.

Stranka SSK čestita tudi Igorju Gabrovcu za izreden osebni rezultat, ki ga je dosegel tako v tržaškem, kot tudi v ostalih volilnih okrožjih. Nedvomno to ni le sad zelo dobre in kapilarne volilne kampanije, temveč in predvsem petletnega uspešnega dela in prizadevanja za slovenske pravice in za naš narodni teritorij.

Projekt Slovenija 2030

Razprava o skupni prihodnosti

Na Brdu pri Kranju se je minuli torek začela prva konferenca v okviru projekta Slovenija 2030. Gostitelj, predsednik republike Borut Pahor je v svojem uvodnem nagovoru poudaril, da želi ugotoviti, ali je smiselno v teh okoliščinah razmišljati o prihodnosti, in na kakšen način razmišljati, da bi bilo koristno za družbo, ki je tudi dodal, da je vredno izmenjati vsaj neka temeljna mnenja o tem,

"ali je sedanja kriza spričo svojih razsežnosti takšne narave, da nas sili zgolj k praktičnim ukrepom iz dneva v dan, ali je zaradi te krize čas, ko vse intelektualne potencia našega naroda morajo zbrati moč in pogum, da skušajo tematizirati prihodnost". Predsednik Pahor se je odločil k razpravi in oblikovanju zaključnega dokumenta povabiti "najširši krog različno mislečih ljudi, posa-

Pomembno priznanje za tržaškega pisatelja Boris Pahor za nagrado Državljan Evrope 2013

Slovenski evropski poslanci so na pobudo evropske poslanke Mojce Kleve Kekuš vložili skupno kandidaturu za Borisa Pahorja za nagrado Državljan Evrope 2013. Pahorja so predlagali, ker je "kot kritični pisatelj in veliki intelektualce neprecenljivo vplival na slovenski jezik ter na kulturni razvoj območja med Italijo in Slovenijo". Pahor je pomemben Slovenec in veliki Evropejec, ki uživa velik ugled tako v Sloveniji in Italiji, kot tudi v mednarodnem prostoru. Ta nagrada bi ob njegovem 100. življenjskem jubileju tako pomenila veliko priznanje za njegovo življenjsko delo, so še sporočili iz pisarne evropske poslanke.

Foto IG

Evropski parlament podeli nagrado Državljan Evrope 2013 državljanom in državljanom Evropske unije, ki so izkazali

izjemno zavezanost pri spodbujanju boljšega vzajemnega razumevanja in tesnejšega povezovanja med državljani in državljanke držav članic ter tako prispevali h krepitvi evro-

Povejmo na glas

Boleča prenova Demokratske stranke

Vsakršna bistvena prenova je tudi boleča, kar lahko rečemo o velikih pretresih v Demokratski stranki, ob katerih ne moremo ostati ravnodušni. Ne nazadnje gre za osrednjo stranko leve sredine, ki v nasprotju z desno sredino zagovarja odgovornejša stališča. Na prvem mestu je tu čut za socialno državo, se pravi zavzemanje za pravično družbo z mislijo na revnejše sloje, ki vsak dan bolj postajajo žrtve velikega kapitala in domače bogataške elite. Potem je tu resnejše upoštevanje dejstva, da živimo v Evropski uniji, na katero ne velja kazati s prstom kot na krivca za tukajšnje ekonomske težave. In ne nazadnje, kar pa se še kako tiče naše narodne skupnosti, ima leva sredina mnogo primernejši čut za položaj narodnostnih manjšin in upoštevanje njihovih posebnosti. Potresi v Demokratski stranki so zato mučen dogodek, ki nas v pogledu na prihodnost te družbe in razmere v njej lahko upravičeno navdaja z zaskrbljenostjo. Črnogledi izvedenci celo ne izključujejo možnosti razkola, kar navedeno zaskrbljenost vsekakor dodatno stopnjuje. Dejstvo je, da si takšnega razvoja dogodkov, kot je predvsem odstop prvega človeka stranke Bersanija, še takoj po volitvah ni bilo mogoče niti predstavljati. Demokratska stranka si resda ni zagotovila možnosti vladanja, zato pa je sicer majhno prednostjo osvojila parlament. In potem so se stvari odvijale dobesedno po črnem scenariju. Bersani ni hotel skleniti vladnega dogovora z Berlusconiem, istočasno pa je z Ren-

zijem na čelu postajal vse razvidnejši generacijski spor v stranki, kjer gre očitno zelo zares. Temeljno pa je, da je Bersani vsak dan bolj postajal zgodovinski krivec za notranje spopade, ki so najprej pristajali na dogovorjeno enotno nastopanje navzven, nato pa so ta dogovor zatajili in ga do kraja izničili. Bersani se je spremenil v naravnost tragično figuro, ki - kot je znano - plača prekomerno visoko ceno za krivdo, ki je ni zakrivila. Ob vsem tem se lahko vprašamo, ali je bilo primerno uresničevati tako prelomno prenovu v nadvse hudih trenutkih izbiranja predsednika republike in zahtevnega ustvarjanja pogojev za oblikovanje nove vlade? Tudi lahko pomislimo, ali ni bilo mogoče uveljaviti prenov v mirnejših časih, po premisleku, mirno in sporazumno, kjer pa ni težko ugotoviti, da se nobena globoka prenova ne zgodi tedaj, kadar bi bilo to zgolj koristno. Zgodi se, kadar je notranje dozorela in kot takšna izbruhne s silovito in neustavljivo močjo. Vendar pa, ko novo prodre na tak način, mnogo starega odmrne in tu se je bati, da bo Demokratska stranka vsaj prehodno zelo izgubila moč in se šele kasneje spet okrepila. Potreben bo čas za enako ali, upajmo, večjo prodornost, medtem pa bo desna sredina lahko zasedala izprazen prostor. In kaj desna sredina v Italiji pomeni, dobro vemo: slej ko prej družbeni zastoj, pri čemer se država ves čas greza v vse bolj eksploziven prepad med bogatimi in revnimi.

Janez Povše

S 1. strani

Čudežna zmaga ...

Dejansko je Serracchianijeva posnela uspeh, ki ga je bil pred petimi leti požel tokratni poraženec, Renzo Tondo. Dosedanega predsednika ni bilo na spregled v palači na Oberdankovem trgu. Prisoten pa je bil drug velik poraženec teh volitev, Saverio Galluccio, kandidat Gibanja petih zvezd, ki je v preddverju dvorane deželne sveta upravičeno izpostavil izredno nizko volilno udeležbo:

"Kdor ne glasuje, zgreši; zgrešijo pa tudi tisti, ki ne nago-varjajo volilcev, naj gredo na volišča", je dejal. Poudaril je, da

je rezultat Grillovega gibanja na deželni ravni vse prej kot zane-marljiv (19,21% je prejel kandidat, stranka pa zgolj 13%, s čimer je razpolovila kvoto glasov, ki jih je na deželni ravni prejela na nedavnih parlamentarnih volitvah). Kljub temu da so, resnici na ljubo, pričakovali kaj več (dejansko je FJK morala po predvidevanjih postati prva dežela 'čričkov' v Italiji), "bomo vsekakor prisotni v deželnem parlamentu": prisotni bodo sicer njegovi somišljeniki, ne pa on, ki je kot predsedniški kandidat zaradi zasedenega tretjega mesta izostal iz deželnega sveta. Dokaj razočaran je bil Franco Bandelli, čigar gibanje Druga dežela ni prestopilo volilnega praga.

Zadovoljen z izidom je tudi Igor Kocijančič, dosedanji deželni svetnik stranke Komunistične prenovne, ki tokrat ni kandidiral. "Vesel sem zmage leve sredine, kljub razlikam, ki so med nami še prisotne", je dejal. Zmaga Serracchianijeve naj botruje vlaganju večje vneme pri reševanju vprašanj dela, socialne skrbi, zdravja in okolja: "Naj bosta nova predsednica in prihodnja leva sredina boj pozorni do potrebnih", je dejal Kocijančič, ki si prav tako kot marsikdo težko razlaga razkol v Demokratski stranki ob glasovanju za novega predsednika države.

O uspehu na deželni ravni Demokratske stranke kljub rinskemu brodolomu je spregovoril tudi deželni tajnik SSK Damijan Terpin: "Lahko govorimo o pravem presenečenju, saj je Debora Serracchiani kljub pravi katastrofi Demokratske stranke v Rimu uspela premagati Renza Tonda. Obenem sem presenečen nad razmeroma dobrim rezultatom njene stranke. Rad pa poudarjam sijajen rezultat stranke Slovenska skupnost, ki je prejela skoraj za polovico več glasov, kot jih je potrebovala za izvolitev svojega kandidata v deželni svet. Potrjeni deželni svetnik Igor Gabrovec je imel s svojimi osebni preferencami prav tako izreden uspeh. Za pravo katastrofo pa se je izkazala politika Slovencev v italijanskih strankah, zlasti pri Demokratski stranki. O tem koljivnem dejstvu je potrebno, da se v manjšini globoko zamislimo. Verjamem, da bi si v primeru združitve glasov v skupni slovenski listi lahko izborili tudi dva svetnika. Kdor zato še naprej po sedemdesetih letih od konca druge svetovne vojne in po petdesetih letih obstoja naše dežele še naprej zagovarja politično delitev Slovencev, naj dobro premisli, ali se naši narodni skupnosti to izplača ali ne", je dejal Terpin, ko še ni bilo potrje-

no, da bo tudi Stefano Ukmar sedel v deželnem parlamentu. "SSK je žela lep volilni rezultat bodisi v Trstu bodisi v Gorici. V obeh primerih smo povečali 'odstotke'. Dobro smo se odrezali tudi v Benečiji, še posebej sem zadovoljen z rezultatom v Reziji,

Damijan Terpin čestita Debori Serracchiani (foto IG)

kjer smo dosegli blesteč napredek. Izpostavil bi to simbolično število glasov, saj sami na sebi trjujejo, da so Slovenci v Reziji še kako prisotni", je še dodal deželni tajnik SSK, ki je tako krepko prekoračila vstopni prag 1% z več kot 5600 glasovi.

Gabrovecova Pirova zmaga izpred petih let se je tokrat prevesila v pravi triumf. Med možnostmi, ki jih je dosedanji deželni svetnik nakazal v ponedeljkovih jutranjih urah, se je udeležila prva. Izvoljen je bil z 2.086 preferencami v tržaškem, goriškem in tolmeškem volilnem okrožju: 1.800 preferenc je Gabrovec prejel samo v tržaški pokrajini (tako je na Tržaškem več kot podvojil število preferenc izpred petih let). "Potrditev v deželni svet v bistveno novem kontekstu kot pripadnik večinske koalicije veliko pomeni. Glede na število prejetih preferenc tokrat startam z bistveno močnejše izhodiščne točke. Volilci so me namreč na-

Potrjeni svetnik Igor Gabrovec (foto IG)

gradili zaradi dela zadnjih petih let, ko sem bil v stalnem stiku s teritorijem in ljudmi. Bojeval sem se za interese naše narodne skupnosti in potrebe našega prostora, naj bo ta tržaška, goriška ali pa videmska stvarnost. Računam, da bom kot član večine dosegel več od tega, kar sem uspel doslej izvesti kot pripadnik opozicije. Prizadevali smo si na več področjih, želi smo nekaj uspehov: nič pa ni bilo podarjenega, tudi za majhne drobtinice je bilo potrebno vlagati veliko energije. Če se ozrem v svojo preteklost, ugotavljam, da nisem nikoli bil član neke večine: bil sem član opozicije kot tržaški pokrajinski svetnik v obdobju Codarinove uprave in kot občin-

ski svetnik v času Retovega županovanja. Prav zato sem še kako zadovoljen, da bom svojo izkušnjo v politiki nadaljeval v novih, ugodnejših okoliščinah". Ali je Igor Gabrovec pričakoval tak rezultat? "Kot cilj sem si zastavil podvojitev svojih preferenc. Volilna kampanja je bila dejansko zgolj končna faza doslednega delovanja zadnjih petih let. Negoval sem stike s kulturniki, gospodarstveniki, kmetovalci in drugimi dejavniki, vedno sem bil na razpolago ljudem. Z zadovoljenjem ugotavljam, da so volilci moje prizadevanje nagradili".

Kaj pa potrjeni deželni svetnik SSK pričakuje od nove predsednice Serracchianijeve? "Gotovo večjo pozornost do kulture in jezikovne raznolikosti naše dežele, obenem pa vlaganje več energij v čezmejno in splošne mednarodno sodelovanje. V tem

vidiku je Tondova uprava zamudila veliko priložnosti, najbrž zato, ker je zasledovala druge prioritete. Sodelovanje s sosednjo Slovenijo in iskanje tvornejših korakov do slovenske narodne skupnosti v Italiji nista predstavljala za desnosredinsko deželno vladno 'zanimivih poslov'. Tondo je dosledno zanemarjal tudi furlansko in nemško manjšino, zakone je udeležal na najnižji možni ravni in ni vlagal finančnih sredstev v uresničevanje načrtov za promocijo večjezičnosti in večkulturnosti. Pri tem pa je njegova uprava pozabljala, da sta ravno ta dva vidika ključna aduta, na katerih lahko naša dežela opravičuje svojo posebnost in avtonomijo na zakonodajni ravni in na nivoju upravljanja finančnih virov". Kako bi Gabrovec opredelil kratko in srednjeročne načrte, v katere se bo v prihodnje podal? "Lotil se bom še odprtih vprašanj, ki sem jih v teh letih načel. Mislim namreč na zakon o razvoju podeželja, ki ga večina pozna kot zakon o t. i. Proseccu. Zakon ima namreč bore malo veze s penecim vinom, saj prvenstveno cilja na uresničitev vrste posegov in finančnega spodbujanja podeželskega območja od Milj do Grmade. Prizadevanja v to smer bi lahko razširili še na področje goriškega Krasa. V mislih imam tudi zakon, katerega obravnavo smo končali tudi v pristojnih komisijah in ki teži k ovrednotenju stote obletnice začetka prve svetovne vojne v luči zlasti turističnega in enogastromskega razvoja področja na meji med tržaško in goriško pokrajino".

Nova zakonodajna doba deželne sveta bo štela 19 svetnikov Demokratske stranke, 7 predstavnikov Ljudstva svobode, šest članov Gibanja petih zvezd, 4 svetnike Tondove liste Autonomia responsabile, 3 svetnike iz vrst Severne lige, 3 iz vrst Svoboda, ekologija, levica in tri člane liste Občani za Deboro Serracchiani. Po enega svetnika bodo imeli Dipietrova Italija vrednot, Unione di centro in Slovenska skupnost.

Podelitev devetega priznanja Kazimir Humar

Zaslužna vzgojiteljica, pisateljica in kulturnica Mariza Perat

Ob podelitvi devetega priznanja Kazimir Humar, ki so si ga v spomin na pred dvajsetimi leti umrlega duhovnika in zagnanega kulturnika dr. msgr. Kazimirja Humarja zamislili Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, da bi tudi tako ovrednotili delo zaslužnih posameznikov ali skupin v prid slovenski narodni skupnosti na tem obrobju slovenske zemlje, se je oder velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž, v petek, 19. aprila 2013, prepočil s čarobnostjo pravljčnega ozračja. Lepše in bolj posrečene uprizoritvene podobe bi si gotovo ne mogla želeli letošnja nagajenka Mariza Perat, učiteljica, kulturnica, pisateljica, raziskovalka in opisovalka kulturnega, družbeno izobraževalnega, vzgojnega in verskega utripa pri nas, pa tudi naših ustanov in osebnosti, ki so vodili le-te v burnih in mirnejših časih na zgodovinskem oboku preteklosti in sedanjosti. Sama je veliko let poučevala na slovenskih osnovnih šolah na Goriškem in zato ve, koliko truda je treba vložiti v take šolske podvige. S svojimi učenci je namreč pripravila marsikatero šolsko prireditev in zanj besedilo tudi napisala. Zelo dobro jo poznajo predvsem otroci, saj je njim namenila že ničkoliko pravljčnih vsebin in igrice; vsak mesec lahko njene očarljive zgodbe, v katere vliva vselej drobnice, a jasno razberljive vzgojne utrinke, mali bralci berejo v otroški reviji Pastirček, s katerim redno sodeluje že krepko nad dvajset let. S svojim raziskovanjem bližnje preteklosti je tudi odraslim bralcem pomagala bolj spoznavati naše mesto in okolico.

Na petkov večer je Peratova z ostalimi gledalci, ki so skoraj popolnoma napolnili veliko dvorano KCLB, delila lepe občutke, ki so jih vzbujali mali igralci. Kot ob dotiku čarobne paličice so na odru, na ozadju katerega so se na platnu pojavljale "sanjske" podobe, lahko zaplesale bele snežinke, nežne vile, zlobna, hihitajoča se čarovnica, razigrana in dobra škara, uročena deklica, zvezdica Zlatica, ki si je zaželela na zemljo in jo je gorska vila spremenila v planiko, igrače, ki so tožile nad Matjaževno nemarnostjo, šolska knjiga, ki jo je Mihec pozabil na polici in je zaradi svojih zaprašenih strani neustavljivo kihala ...

Poleg teh pravljčnih bitij se je na levi strani odra znašel pravi razred neugnanih fantičkov, ki jih stroga učiteljica ni in ni mogla pripraviti do tega, da bi se resno lotili preverjanja znanja poštevanke, saj so njihove misli venomer uhajale v pravljčni svet, kamor jih je prijazno zvabila učiteljica iz pravljic. To očarljivo odrsko dogajanje, ki je kar vrskalo vase male, pa tudi odrasle gledalce, si je v poklon nagajenki Marizi Perat zamislila, mestoma tudi v šegavem tonu, učiteljica Lidija Jarc, ki ji domišljije in spretnosti v sestavljanju odrskih bese-

dil res ne manjka. Tudi tokrat je, kot že večkrat, spet odlično pokazala svojo režijsko žilico. Marsikateri poklicni režiser bi lahko zavidal njenemu temperamentnemu vodstvu ob tako disciplinirani, tekoči igri, kot jo je uresničila z osnovnošolci OŠ J. Abram iz Pevme, v kateri poučuje že veliko let. Iz lepe knjige pravljic Marize Perat *Vilinski cvet*, ki je izšla l. 2005 pri Goriški Mohorjevi družbi in

bilo kar nekaj plesnih trenutkov, rajanja in magičnega nadiha, je prijetno presenetila nagajenka Marizo Perat, ki je vidno ganjena, tako da so ji zmanjkale besede, stopila na oder po priznanje Kazimir Humar. Zaradi svojega umirjenega značaja ni nikoli sili-la v ospredje, a je s svojim vztrajnim, požrtvovalnim delom veliko prispevala naši skupnosti. Priznanje so ji izročile predsedni-

Foto DPD

jo je učinkovito ilustrirala Danila Komjanc, je odbrala nekaj zgodbic in jih posrečeno stala v celoto. Pri tem si je pomagala z "dodatkom", okvirnim dogajanjem v šolskem razredu. Tako je domiselno z igro v igri prepredla "resnični" in pravljčni svet. Pri uresničitvi te zamisli, ob kateri je premišljeno porazdelila vloge, tako da so lahko vsi učen-

ci Zveze slovenske katoliške prosvete Franka Padovan in predstavnici Združenja cerkvenih pevskih zborov Gorica in Kulturnega centra Lojze Bratuž, Martina Valentincič in Iva Koršič. Še pred tem slovensim trenutkom je Majda Zavadlav, poznana učiteljica in ljubiteljska igralka, pred mikrofonom prebrala utemeljitev podelitve priznanja Kazimir Humar. Besedilo objavljamo posebej.

Celotno uglajeno odrsko dogajanje je povezovala mlada Giada Giuntoli. V imenu prirediteljev je toplo pozdravila nagajenka Marizo Perat in prisotne predstavnike javnih in kulturnih ustanov. Pri tem je povedala, da sta svojo odsotnost opravičila Tina Komel, ministrica Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, in goriška prefektinja Maria Augusta Marrosu. Prisrčno se je zahvalila tudi učiteljicam Lidiji Jarc, Marti Ferletič in Lučki Uršič.

Škoda, da se tega lepih doživetij polnega večera, ki se je ob koncu prelil v družabno srečanje, ni udeležila tudi ravnateljica večstopenjske šole v Gorici Elisabetta Kovic, saj je bila prirediteljem dragoceno, prisrčno darilo nagajenki Marizi Perat, a tudi čudovit prikaz dela učencev in učiteljev OŠ Josip Abram iz Pevme, ki so že velikokrat pokazali prizadevanje za tovrstno ustvarjalnost.

Utemeljitev priznanja Kazimir Humar

Mariza Perat se je rodila v Gorici. Osnovno šolo je obiskovala v Pevmi, nižjo srednjo in učiteljsko pa v Gorici. Poučevala je na raznih osnovnih šolah na Goriškem. Povsod, kjer je poučevala, je ustanovila šolski zbor in večkrat pripravila in režirala igre, s katerimi so otroci nastopili na miklavževanjih, božičnicah, na Prešernovih proslavah in ob koncu šolskega leta. S svojimi učenci je sodelovala ob odprtju Zavoda Sv. Družine l. 1974 in ob poime-novanju šole v ul. Brolo l. 1982.

/str. 9
Iva Koršič

Majda Zavadlav (foto DPD)

Simbolika in teološko sporočilo (1)

Kaj se skriva za bogoslužnimi oblačili in predmeti?

Pred časom sva se z našim purednikom nekoliko zauzavala ob bogoslužnih oblačilih, ki jih je imel oblečena sveti oče Frančišek, in ugotovila, kako niti sami kristjani ne vemo ali ne vemo več, kaj se skriva za njimi. Pogosto se sprašujemo, zakaj sploh je treba imeti oblečene te reči, saj naj ne bi imele nekega smisla. O tem, da imajo bogoslužna oblačila svoj smisel in svojo bogato vsebino, smo v Novem glasu že pisali, zlasti gre tu za mašna oblačila, ampak naj bo – repetita iuvant, zato bomo neke zadeve ponovili, spet druge bodo nove. Prepričani smo namreč, da nam poglobitev pomena bogoslužja pomaga tudi pri poglobitvi vere. Ljudje smo vizualna bitja in zato nam stvari, ki jih vidimo, govorijo, pa čeprav se večkrat tega niti ne zavedamo. Dejali smo že, kako duhovnik "postane nova stvar", ko si obleče bogoslužna oblačila, saj si z njimi simbolično obleče Kristusa, njegove lastnosti, njegove vrline – vsak kos oblačila namreč nosi svoj pomen. To je poudaril tudi znani italijanski psihiater Vittorino Andreoli, ki se ima sicer za agnostika, a se mu zdi duhovniški lik tako markantna družbena figura, da mu je posvetil celo študijo, ki jo je objavil v dnevniku *Avvenire*, potem pa tudi v knjigi *Preti (Duhovniki)*. Oblačila so se razvila postopoma, potem ko so ugotovili, da je za sveta opravila treba obleči nekaj drugega, saj vsakdanja oblačila za to niso bila ustrezna, so bila premalo. Ko se namreč duhovnik obleče v ta oblačila, le-ta ne samo izražajo dostojanstva službe, ki jo opravlja, in svetosti samih opravil, ampak tudi slavijo Boga samega, kakor nam lepo pove že, recimo, Stara zaveza: "Ko je oblekel praznično oblačilo in si nadel razkošno okrasje in se vzpenjal k svetemu oltarju, je odseval sijaj na dvor svetišča" (Sir 50,11). Tako vidimo, kako so bogoslužna oblačila vidna znamenja, ki želijo posredovati in

sporočiti tako pomen bogoslužnih dejanj kot tudi službo, ki jo opravlja tisti, ki določena oblačila nosi. Je pa pomembno, da so oblačila dostojna in dragocena, saj slavimo Boga Očeta in njegovega Sina, ki v občestvu Svetega Duha ne samo živi, ampak tudi, kakor slišimo pri maši, kraljuje. Poudarjate se Božje gospostvo in

vladarstvo. Zato so veliki svetniki vselej poudarjali načelo: "Za Boga le najboljši". Omenili smo že, kako je to poudarjal tudi sv. Frančišek Asiški, zelo znan zagovornik tega načela pa je sv. Janez Vianney, ki je sicer živel zelo skromno in ubožno, za bogoslužje pa vselej uporabljal le najdragocenejše predmete in oblačila. Kakor se pogosto izkaže, namreč pauperizem v bogoslužju, ki bi ga tu lahko prevedli kot cenenost, pomeni cenenost tudi v življenju. Zelo bi tu veljalo tudi poudariti ohranjanje, ki nas lahko obvaruje pred tem, da bi morali vselej posegati samo po novem, staro pa zavreči. Veliko župnij ima namreč dragoceno posodje in oblačila iz preteklosti, kar pa je pogosto vse prepuščeno zobu časa v korist novega, ki navadno še zdaleč nima niti približno enake vrednosti kot tisto oblačilo ali posoda, ki smo jo dali na podstrešje ali v ropotarnico. Na tem področju smo zelo popu-

stili, tako da najdemo zadeve, ki so zlasti zelo siromašne v materialih, pa čeprav navodila jasno pravijo, da je poudarek ravno v obliki in materialih svetih oblačil, pa tudi posodja. Gotovo, kdo lahko stavi bogat ornat na svoja oblačila tudi zato, da poudarja samega sebe, a mislim, da ljudje to znajo prepoznati. Ne bi

Vsako, ki zato opravlja določeno službo v prezbiteriju, bi zato lahko bil tudi temu primerno oblečen v krstno oblačilo, kar ponekod tudi prakticirajo – mi za zdaj lahko samo predlagamo. Štola Beseda izhaja iz gške besede stolé, ki označuje vrhnje oblačilo (ki so ga nosili v antiki višji sloji), označuje pa dolg trak, narejen iz istega materiala kot mašni plašči. Barva štole je različna, pač glede na bogoslužni čas ali tudi glede na opravilo, za katero služi. Štola je pravzaprav znamenje službenega duhovništva, saj jo nosijo v Cerkvi le posvečeni možje, diakoni, mašniki in škofje, a na različen način. Mašniki in škofje si jo namreč nadenemo okrog vratu, tako da oba konca padata spredaj, kjer si štola lahko tudi prekrizamo, diakoni pa si štolo nadenemo poosevno, tako da jo položijo na levo ramo in si konca pričvrstijo ob desnem boku. Štola je obvezna, ne glede na vse in se je ne sme opustiti, ker bi to pomenilo, da opuščamo svoje duhovništvo. Označuje tudi izvoljenost, stopnjo dostojanstva in odgovornosti, ki ga nekdo opravlja, zato nas mora k temu tudi določeni kos oblačila opozarjati, v smislu, da bomo za to tudi dajali odgovor. Sami lahko tako povežete, kaj pomeni opuščanje tega oblačila. Štola naj bi praviloma na sredini imela križ, ki naj bi ga Božji služabnik poljubil, da bi se vsaj malo zavedal službe, ki jo opravlja, pa tudi pokazal pripravljenost upodabljati se po Kristusovem križu. Žal so ti križi s številnih sodobnih stol izginili. Sicer pa se zdi, da je sedanja oblika štole postopoma izšla iz t. i. "orariuma", traku, ki so ga imeli v antiki okrog vratu govorniki, da bi si brisali pot z obraza in sli-no z ustnic. Prihodnjič nadaljujemo še z ostalimi oblačili, zatem pa pridejo na vrsto tudi liturgični predmeti.

Alba Alba je dolgo belo oblačilo, ki se nosi nad vsakdanjo obleko. Izhaja iz bele tunike, ki so jo ljudje navadno nosili že v rimskem imperiju, pa tudi kasneje skozi srednji vek, prav tam se je tudi prišlo ime "alba", ki poudarja prav belino tega oblačila (albus je latinsko bel). Bela je barva vstalih in izvoljenih (Raz 7,13), zato lahko tudi albo označimo za "krstno oblačilo". Je tudi barva angelskih oblačil in oblačil tistih, ki so pred Božjim obličjem (Mt 28,2-3). Alba je tako prvo oblačilo, ki so ga uporabljali za bogoslužje in je tudi skupno vsem služabnikom, posvečenim in neposvečenim, ki opravljajo določeno službo.

Andrej Vončina

Na mednarodnem festivalu v Indoneziji

Spet nagrajen dokumentarec o Opeki

Dokumentarni film Jožeta Možine *Pedro Opeka, dober prijatelj* je bil nagrajen na mednarodnem filmskem festivalu Okolje-zdravje-kultura (International Film Festival Environment-Health-Culture) v indonezijski prestolnici Džakarta. Prejel je posebno nagrado žirije in nagrado za odličnost, s tem se poteguje tudi za glavno nagrado festivala. Končne zmagovalce festivala bodo razglasili 9. maja. Med 13 filmi, ki so prejeli posebno nagrado žirije, sta med drugim tudi dokumentarec Novi okoljevarstveniki (The New Environmentalists) Roberta Redforda in film Susan Sarandon Ni ga čez čokolado (Nothing Like Chocolate).

soa pomagal več kot 23.000 brezdomcem. Film postavlja Opeko pri spopadu z revščino in preveliko potrošnjo ter pri varovanju okolja za globalni zgled pri reševanju največjih svetovnih problemov. Možina je za film dobil že več mednarodnih nagrad in priznanj. Nazadnje je marca na mednarodnem filmskem festivalu v Kanadi (Canada International Film Festival) prejel nagrado za odličnost na področju filmskega ustvarjanja. Film, za katerega je Možina lani prejel tudi nagrado za najboljšega režiserja dokumentarnih filmov na festivalu ITN v Hollywoodu, je nominiran tudi za najboljši tuji dokumentarni film na evropskem Filmskem festivalu v St. Tro-

Kriteriji, ki jih je upoštevala žirija, so bili izviren pristop za ohranitev planeta, pomen izobraževanja in dvigovanja samozavesti med ljudmi, medkulturni dialog, premagovanje stereotipov ter spoštovanje različnih kultur. Dokumentarec *Pedro Opeka, dober prijatelj*, ki je nastal v koprodukciji TV Slovenija, predstavlja delo in osebnost karizmatičnega misijonarja, ki je s sodelavci gibanja Akama-

pezu, Možina pa za najboljšega režiserja. Celovečerec je bil prvič predvajan decembra leta 2011 na TV Slovenija. Ob drugi ponovitvi si je film ogledalo več kot 200.000 gledalcev. Misijonarja, lazarista Opeko so letos predlagali za Nobelovo nagrado za mir. Predlog poleg slovenskega političnega in cerkvenega vrha podpirajo številne javne osebnosti iz Slovenije in tujine.

Doberdob / Spomin na staro cerkev

Na razglednici domači kor in orgle

Na Veliko noč smo v Doberdolu bili prijetno presenečeni, čeprav nismo imeli tradicionalne procesije, ker je deževalo. Naš g. župnik Ambrož Kodelja nam je priskrbel razglednico kora in orgel v naši stari cerkvi. Fotografija prikazuje stavbo brez strehe in lep kor z bogato poslikanim okrasjem. Na desni strani razglednice je delno viden lep kamnit stranski oltar z angelom, na levi pa kup kamenja, ki ga je povzročila granata, ko je padla na našo staro cerkev 6. julija 1916.

Na razglednici je zanimiv napis: "Orgle je postavil Janez Lipušček (1855 - 1934)". V njegovem dnevniku piše: "U doberdolu sem postavil te stare Biljenske orgle sajev doberdb kupili za 3 sto goldinarjev tojeblo 1900 m. Junije". Tako izvem, da so bile prve doberdobske orgle kupljene v Biljah, ker so tam verjetno l. 1900 postavili nove, in so jih uporabljali vse, dokler niso naši vaščani odšli v begunstvo.

Zanimivo pa je, da je ta orglarski mojster imel svojo delavnico na Pečinah pri Sveti Luciji. Doma je izdeloval lesene piščali, pa tudi mehove. Kovinske piščali je naročal na Češkem. Poleg tega je rad rezbaril in risal, še zlasti na les. Tako lahko sklepamo, da je poslikal tudi našo korno ograjo. Radi so pri njem tudi naročali panjske

končnice, na katerih je navadno upodabljal motive iz narave in pripovedk, po vzoru slikarjev iz Poljanske doline.

Thomas Peric

Vsakoletni kongres katoliških tednikov zveze FISC

"Iskati, pisati in nagovarjati z Resnico na različne, času primerne načine!"

Letošnji kongres Vse-državne zveze italijanskih katoliških tednikov (FISC) je bil namenjen odno-

pirju in svetovni splet". Gostilo nas je mesto Chioggia ob Jadranskem morju, ker je v tem lepem beneškem meste-

letni odgovorni urednik tega tednika Vincenzo Tosello je s sodelavci skrbno pripravil vsakoletno študijsko srečanje, da bi razmislili o naši skupni usodi, saj ni nobena skrivnost, da vse manj mladih bralcev posega po časopisih in se jih vse več zbira na svetovnem spletu. Kako naprej torej, ko smo tako razdeljeni med tiskano besedo, med časnike in svetovni splet? Predsednik zveze FISC Francesco Zanotti, predsednik komisije italijanske škofovske konference CEI msgr. Claudio Giuliodori, prof. Chiara Giaccardi z milanske Katoliške univerze, Domenico Delle Foglie, odgovorni urednik tiskovne agencije

Z leve: Aljoša Vodopivec, Jurij Paljk, Aljoša Novak in msgr. Dušan Jakomin

su med tiskano besedo na papirju in svetovnim spletom, saj je imel tridnevni simpozij naslov: *Informacija v medmrežju: tiskana beseda na pa-*

cu pred natanko sto leti začel izhajati tednik *La scintilla*, ki je prednik današnjega tamkajšnjega škofijskega tednika *Nuova scintilla*. Dolgo-

ZUT

GORICA Predavanje: mag. Ivan Likar o temi "Občestvo - ozračje vere"

"Napetost med Božjim in človeškim", prava osnova našega odrešenja

V četrtek, 11. aprila, je bilo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici - v organizaciji dekanije Štandrež, Skupnosti družin Sončnica in omenjenega kulturnega hrama - res zanimivo predavanje. Imel ga je mag. Ivan Likar, po rodu iz Ajdovščine. Kot je povedal g. Marjan Markežič, je bil gost posvečen v duhovnika leta 1996; pet let je bil kaplan v Novi Gorici, nato dve leti župnik v Dornberku. Pred osmimi leti je na Lateranski univerzi v Rimu opravil magisterij iz pastoralne teologije. Sedaj vodi pastoralno službo na škofiji v Kopru. V Gorici je govoril prav o pastoralni teologiji, v bistvu pa je to bil izjemen večer o samih temeljih vere, o vitalni "bogočloveški" duhovnosti in o tem, kako lep je Božji obraz.

Razmišljanje z naslovom "Občestvo - ozračje vere" je bilo pripravljeno za Katehetski simpozij 2013, je povedal predavatelj, ki je s svojo sočno domačo govorico in prijetno neposrednim nastopom takoj vzpostavil dober stik s poslušalci. V letu vere so namreč na Slovenskem želeli poglobiti vero (tudi) z vidika pastoralne teologije.

V času in prostoru, v katerem živimo, "vera nima več tistega elementa, ki ga je imela nekoč", je uvedel svoje razmišljanje mag. Likar. Če je bilo v srednjem veku vse ozračje prežeto z vero in je vera na neki način navdihovala človekovo življenje, danes tega več ni. Ko Cerkev začne govoriti o tem, kako bi vzbudila občutek za Boga, za sveto, za vero, največkrat govori o "novi evangelizaciji". To je proces, kako vzbuditi v človeku omenjeni občutek. Gre za načine, da se verski moment spet pojavi kot nekoč, da bi spet navdihoval človeka, "da bi človek računal z Bogom, z vrednotami, ki so potegnjene iz razodetja, tudi če kdo ni veren, saj tudi v srednjem veku niso bili vsi verni, živeli pa so to kulturo, vrednote so bile temeljne tudi zanje". Torej: vzpostaviti ozračje, "v katerem bo vera spet dobila navdihovalni moment; da ne bo to samo ena izmed ponudb, izmed krožkov, ampak da dobi 'pravico javnosti' in odmev v našem svetu, znotraj in zunaj nas".

Izhodišče nove evangelizacije. S tem pojmom želi Cerkev vzpostaviti proces, ki bi privedel do tega, da bi modernega, drugače živečega človeka kot nekdanjega "opekla" z Božjim. "Za modernega človeka je namreč Bog 'eden izmed', ne pa temelj, iz katerega naj črpamo". Postavljajo se tri ključna vprašanja. Kako razumeti in občutiti čas, v katerem se živi, da je vse pomešano, enakovredno in - po Baumanu - "tekoče"? Kako ga razumeti, da ga ne bomo demonizirali? Drugič: kako v tem času prepoznati Gospodova "znamenja, ki Cerkev vabijo na avanturo vere po času nekega relativnega miru in verske kulture"? Čas se je zelo spremenil; nekdanje metode so neprimerne, ne delujejo več, prej kot prednost so ovire! In zdaj? Kako v tem času prepoznati, da Bog prav tako deluje v tem svetu? In da nam ravno tako govori po znamenjih, ki nas kličejo, kot so klicala naše prednike? Na nas je, da poiščemo ta znamenja in nanja skušamo odgovoriti. "Problem je, ker

smo v zadregi in še ne vemo, kako bomo to naredili. Naši predniki so tudi dolgo bili v zadregi, protestantizem je pustil globoko sled". Tretje vprašanje: kako pomagati današnjemu človeku, da se lahko sreča z Odrešenikom Jezusom Kristusom?

Temelj miselnega ozadja, iz katerega mag. Likar izhaja, je t. i. inkarnacijski princip: Bog odrešuje človeka znotraj tega sveta. Odrešenje je zmeraj napetost med Božjim in človeškim. Ta napetost mora vedno ostati. Človeški element v procesu odrešenja ni nekaj dodatnega, ampak "je DNK odrešenja, del njegove genske zasnove". Ko govorimo o veri, Bogu in modernem človeku, slednjega ne bomo demonizirali, češ da je slab, da je ta kultura slaba itd. Prav v to človeško se namreč spušča Bog in tu odrešuje. Človeško torej ni samo pritiskalica. "Moramo se prilagoditi, ker je čas drugačen... Ni res! V pastoralni teologiji pojem prilagajanja ne obstaja. Če se prilagajam, toleriram, da nekaj obstaja. A človeško ni stvar tolerance, je povezano z Božjim... Tolerance pa ni stvar ljubezni".

Antropološki princip. Drugo izhodišče se odraža v trditvi: najprej smo ljudje, potem kristjani. "Zame je to izredno pomembno: vse, kar je pristno človeškega, predstavlja temelj vere... Po domače povedano: če

"Bog odrešuje človeka znotraj tega sveta... Človeški element v procesu odrešenja je DNK odrešenja, del njegove genske zasnove."

kot človek ne funkcioniram, potem ne morem funkcionirati niti kot vernik. Če sem baraba, ne morem biti dober vernik". Princip nove evangelizacije (NE). Ko se je Cerkev srečala z vprašanjem NE, se ni znašla, ni vedela, kako naj odgovori na Božja znamenja, ki se pojavljajo v tem času. Princip NE pravi, da NE ni stvar tega, kar moramo mi narediti: novo evangelizacija dela Bog, on je tisti, ki nagovarja in kliče človeka. Naloga strukture, Cerkev, nas pa je, da smo zvesti Božjim znamenjem. Vera je: v tesarjevem sinu prepoznati odrešenika; vera danes je: v znamenjih, ki jih Bog daje danes, prepoznati Božja znamenja. "Za apostole ni bilo nič lažje kot za nas danes. Nekateri so prepoznali Kristusa, drugi ne; zato je šel tudi na križ"... Evangelizacija, pot vere, je pot Boga; on dela stvari. Naša naloga je to videti, podpirati, odgovarjati.

Princip spreobrnjenja. Spreobrnjenje ni v tem, kaj bom naredil in še novega dodal, ampak v tem, da 'precedim' misel; grški svetopisemski izraz *metanoia* (spreobrnjenje) pomeni prav miselni proces, spremembo v glavi. Gre za logiko človeka in Cerkev. Potreben je miselni obrat! Ni vprašanje, kaj bomo delali, ampak: kakšen je stil

Cerkve, kako bo delovala. Gre za neko ponižnost; "kot duhovnik vsega ne vem in ne znam, ampak moja naloga in poslanstvo je, da skušam izvesti ven tisto Božje, ki je v tebi". Spreobrniti ne z močjo, ampak se tej 'moči' odpovedati.

Srečati se s svojo preteklostjo. To je peto in zadnje miselno ozadje predavatelja: "Tu je slo-

živeti napetost med Božjim in človeškim, vendar brez nje ne gre; to je osnova odrešenja!

Ko govorimo o novi evangelizaciji, je prvi nesporazum ta: govorimo o tem, kaj moramo narediti, da bodo ljudje nekaj naredili. "In vendar se proces nove evangelizacije začne pri meni. Če ne dovolim, da Bog kaj v meni zasuka, potem tudi druge-

G. Marjan Markežič in mag. Ivan Likar (foto DPD)

venska Cerkev - pa tudi družba kot taka - zelo ranjena". Zavedati se moramo tega: če je bilo nekdaj res tako lepo in idealno, kot se govori, potem bi danes najbrž ne živeli v takšni družbi. Očitno tudi prej nekaj že ni funkcioniralo. Marsikaj je lahko bilo krščansko, ni pa bilo vse popolno. Šad zgodovine je tak, kot je: "Tudi Cerkev mora priznati svoj delež, da ni bilo vedno vse prav, kar je naredila". Tudi mi-Cerkev smo otroci svojega časa.

Čas, kot ga še ni bilo. Zavedati se moramo, je nadaljeval mag. Likar, da "živimo v času, kot ga res še ni bilo", v povsem drugačnih okoliščinah kot naši predniki. Družba ni več enovita, ampak raztreščena, "družba mnogih jeder". Mobilnost, globalnost, selitve narodov, mediji... vse je v stalnem premikanju in nastajanju. To je osnova našega sodobnega življenja. V enoviti družbi je krščanstvo predstavljalo ozračje, njegove vrednote so oblikovale življenje v njej; danes je družba razbita, ni več enega samega jedra, vse je razpršeno, kultura ni več krščanska. Cerkev takega časa še nikdar ni preizkusila. "Ko se je pojavila v rimski oz. grški družbi, je bil religiozni moment prisoten; danes pa je okolje skoraj a-religiozno, ljudje nimajo niti sposobnosti razlikovanja, da so kaj storili narobe"...

Tri reakcije. Ko se Cerkev srečuje s takim časom, ponavadi reagira na tri možne načine. Prvič reče: "Čas se je spremenil, tudi mi se moramo prilagoditi". V ozadju je nemoč, da bi živela napetost med Božjim in človeškim. Če se prilagodimo, ne gre za proces vere, ne gre za proces Božjega in človeškega, pač pa je ubrana neka "krajšnica". Tu je strah pred naporom, da bi se srečala Božje in človeško. Drug način je: ohraniti stvari, ker "je zmeraj bilo tako". Spet je tu strah, da bi morali začeti znova. Princip ohranjanja se sklicuje na t. i. tradicijo. "Vajeni smo videti zadnjih 50 let tradicije, prej ne"... Tretji način je za Cerkev (in za nas same) najbolj poguben: resignacija, "ne ukvarjajmo se s tem, ker nima smisla; umaknimo se". Težko je

družin, ki se srečujejo tudi s hudimi težavami, z alkoholizmom, jezo, prepiri... V ozadju je ideja, da, "če nekaj ni popolno, potem ni vredno. Toda to ubija... Na podlagi te logike Slovenci nimamo svetnikov; imamo mučence, svetnikov pa ne! Zakaj? Ker je v naši glavi svetnik tisti, ki je popoln, brez greha in idealen". Podobno velja za "krščansko družino". Svetništvo ni ideal biti popoln, temveč "vso svojo nemoč, revščino, grešnost in dobre stvari živeti pred Bogom ter pred njim priznati: 'Glej, tak sem, oprosti, sem zgrešil, je bilo narobe... Zdaj pa gremo naprej! Pomagaj mi, da bo šlo'!" Svet-

no versko, religiozno razpoloženje, da je človek sploh dojemljiv za presežnost". Družina ima torej ključ, da v otroku prebudi "zapis svetega". Kako? V prvih treh letih je npr. pomembno otroka navajati na razlikovanje prostora, na vonj, na petje in tihoto. "Tišina težko prenesemo! Prav ta pa je osnova za vse drugo. Če hočem nekoga slišati, moram biti tiho". Zgrešimo, "če vero gradimo na vrhu, namesto da bi začeli spodaj". Hiše ne moremo začeti graditi pri strehi... Na tem področju "Cerkev ne naredi skoraj nič... Potem pa se čudimo, če so pred nami generacije, ki nimajo sposobnosti občutka

za sveto, za Boga, za to, da je nekdo še zunaj tebe". Včasih so otroci vse to srkali kar doma, danes tega ni več! Danes mora biti zavestna vzgojna odločitev, da nekdo dela na tem. Od 3. do 6. leta je otrok že sposoben zahtevnejših mentalnih procesov: v njem lahko že vzbudimo pojem obdarjenosti, občutek za lepo, za čudenje, za zahvalo. "Če tega ni v otroku, kako bo kot odrasel sploh molil"? Zakaj bi molil? "Če ni hvalečnosti in občutka, da ti je nekaj podarjeno, ni potrebe, da boš molil". Pomembno je tudi, da

otrok začuti, da ga kdo kliče in potrebuje; da se odzove na klic; edino tako bo lahko slišal tudi Božji glas ali glas sodelavca, prijatelja, človeka v stiski. "V družini se zgodi prenos vere, če je družina sposobna nekega obreda, pa čeprav je minimalen". Vsakomur so iz otroštva ostala znamenja, ki so nas zaznamovala, pa čeprav so to le jaslice. V prvih šest let življenja otrok bi torej morali vlagati dosti več.

Družina skrbi za osebno zakoninjenje, da se stvar dotakne osebe, župnija pa skrbi za družbeno prisotnost, da se stvarnosti povezujejo med sabo. Če hočemo, "da bo danes kaj o Bogu prišlo v javno sfero, da se bo oblikovalo ozračje vere, je potrebno, da se stvari povezujejo". Župnija ni dovolj, gledati moramo širše, saj se gibljemo v širšem prostoru.

Kaj pa laiki? Odlok o laiškem apostolatu govori o tem, da se laiki "ukvarjajo s svetnimi zadevami (družina, služba, politika, socialno udejstvovanje itd.), nanašajoč se na Boga". To je "vaše osnovno poslanstvo: s tem, ko si oče-mati, opravljaš svoje duhovništvo v družini, službi itd. To je osnovno poslanstvo laika", je dejal mag. Likar. Cerkev je na neki način "storila neko zlorabo: ker nas je manjkalo, smo začeli skrbeti zase. Na Slovenskem smo veliko vložili v katehiste... Bog računa z vsakim človekom, ne samo s katehistom ali, še slabše, z župnikom! Ogromno smo molili za duhovne poklice, teh pa ni bilo... Splošne poklicanosti pa nismo nikoli razvili. Bog kliče vsakega človeka, ne samo nekoga, da bo 'gospod'... Klic božji je povsod enak, ima enako dostojanstvo; vprašanje je, koliko smo se tega zavedali in kaj smo izpostavili kot božji klic"... Še en primer: redovniki, ki so postali župniki, "so izgubili karizmo lastnega reda in se začeli ukvarjati s stvarmi, ki niso njihove". Redovništvo je v zgodovini vedno pustilo sled kot duhovno vodstvo in socialna prisotnost. Ko pa Cerkev ni spoštovala njihove karizme in jo je zadušila, "je s tem vedno ogromno izgubila!"

Danijel Devetak

ništvo je "računati z Bogom, ne pa biti idealen. Popolnost in idealnost sta poganski kategoriji". Odrešenje poteka tukaj, s temi družinami in občestvi, ne z idealnimi občestvi! "Kregati se pa v bistvu ni slabo"! Dokler se dva kregata, sta v dialogu, priznavata drug drugega; če ni neke hudobije zraven, oba iščeta voljo, kako bi stvari uskladila. "Napetost mora ostati". Kriza v družini "je lahko 'konec sveta' in se vse podere ali pa je lahko velika božja milost, ker se stvari lahko popravijo, popolnoma spremenijo in obrnejo na glavo".

Vprašanje gibanj. Pričakovalo se je, da bo sinoda za novo evangelizacijo vzela gibanja kot temeljno razsežnost življenja Cerkev, saj župnije pešajo, gibanja pa rastejo, so močna, iz njih prihajajo duhovni poklici. Zanimivo, a to se ni uresničilo. V sklepnem dokumentu sta

"Družina, ki živi razpetost v času in prostoru, kljub vsemu nosi v sebi nabojo, ki ga nihče drug nima, in ga lahko sproži samo ona."

ključna izraza občestva družina in župnija. "Obe sta danes na udaru, in vendar so se škofoje odločili za tidve stvari, ker sami v sebi nosita nabojo, ki lahko začne rojevati ozračje vere". Družina, ki živi razpetost v času in prostoru, ki je podvržena delu, pritiskom itd., kljub vsemu nosi v sebi nabojo, ki ga nihče drug nima, in ga lahko sproži samo ona. Naloga Cerkev - kot strukture in ljudi - je, da to podpremo, da družini pomagamo ta nabojo izvesti ven. Družina lahko v človeku prebudi t. i. zapis svetega, ki ga vsak človek nosi v sebi (it. "codice del sacro"). "Zapis svetega ni vera, postavlja pa temelj; če je ta 'zbuje', lahko povzroči osnov-

Nova Gorica / Postavitve kipa Ljubki Šorli

Aleji spomenikov na Erjavčevi ulici v Novi Gorici se bo v **petek, 26. aprila**, pridružil doprinski kip pesnice Ljubke Šorli. S tem bo pesnica 20 let po svoji smrti dobila mesto ob svojem možu Lojzetu Bratužu. Pesnica, rojena v Tolminu, je s svojim delom in življenjem pustila neizbrisni pečat na Goriškem, zato se ji bo mesto oddolžilo s trajnim spominom. Pot od ideje do odkritja spomenika, dela akademske kiparke Milene Braniselj iz Cerknice, je trajala nekaj let. Slavistično društva Nova Gorica je jeseni 2012 seznanilo s tem župana Mestne občine Nova Gorica Mateja Arčona, ki je ideji prislunil ter obljubil sodelovanje in pomoč. Na slovesnosti na Erjavčevi ulici (nasproti poslovne stavbe Elektro Primorska), ki se bo začela **ob 18. uri**, bodo sodelovali: župan Matej Arčon s pozdravnim nagovorom, slavnostna govornica mag. Marija Mercina, MePZ Lojze Bratuž, Dekliški pevski zbor Kapela, OPZ Emil Komel. Nataša Konc Lorenzutti bo povezovala nastopajoče z umetniško interpretacijo pesmi Ljubke Šorli, spomenik pa bo odkrila hčerka, prof. Lojzka Bratuž. Prireditve se bo končala z blagoslovom mgrs. Metoda Piriha.

SCGV Emil Komel Snovanja 2013

Obeta se res bogat niz glasbenih srečanj

V tem tednu se je s prvim koncertom začela osma izvedba ciklusa Snovanj, ki ga prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. To je prava izložba celotne pedagoške ponudbe glasbene šole na našem območju in projektov društva Arsatelier. Od Brd do Devina se bo vrstilo osem prireditev "v pisani pahljači novih sodelovanj z najboljšimi glasbenimi šolami našega multikulturnega prostora", je zapisala ravnateljica Alessandra Schettino. "V tem času, ko se morajo privatne ustanove soočiti z glasbeno reformo v Italiji, želimo, da se otroci, ki se približujejo svetu glasbe, in mladi, ki želijo nadaljevati akademski študij, med seboj spoznajo, primerjajo, načrtujejo glasbena srečanja in prikažejo publikli sadove svojega dela". Koledar letošnjih Snovanj obsega široko in celovito glasbeno

podoba, in sicer od klasične do moderne in slovenske ljudske melodije. Kot rečeno, je bil prvi koncert - *Mi smo pomlad* - 24. aprila. V Kulturnem centru Bratuž so peli in igrali učenci šole Komel in Glasbene šole Nova Gorica. V petek, 17. maja, bodo na kmetiji Carlo di Pradis v Krminu - pod

tek, 24. maja, bo ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija v Gorici koncert *Glasba pod cerkvenim obokom*. Šlo bo za poseben večer, posvečen antičnim liturgičnim himnam v staroslovanščini, glagolici in cirilici. Arsatelier ga pripravlja ob 1150. obletnici prihoda sv. Cirila in Metoda med slovanske narode v zahodno Evropo. Ob 19. uri bo

v bližnji galeriji Ars odprtje razstave *Dediščina Cirila in Metoda-načrt za Evropo*. V sredo, 29. maja, bo v KC Lojze Bratuž ob 20.30 Glasbeni mozaik: nastopili bodo izbrani solisti in komorne skupine iz šole Komel, Glasbenega društva iz Fare in mestne glasbene šole Citta' di Gorizia. Tudi letos bo na sporedu *Glasbena pravljica v Brdih*, in sicer v nedeljo, 2. junija, ob 18. uri na kmetiji Komjanc na Jazbinah. Peli in igrali bodo učenci SCGV Komel in šole Citta' di Gorizia; posebna gosta večera

naslovom *Evergreen* - ob 20.30 nastopili učenci moderne skupinske igre in baletnega oddelka; sodeluje MIPZ E. Komel, gost večera Brkinska godba 2000. V pe-

redbo, in sicer v nedeljo, 2. junija, ob 18. uri na kmetiji Komjanc na Jazbinah. Peli in igrali bodo učenci SCGV Komel in šole Citta' di Gorizia; posebna gosta večera

bosta sopranistka Julija Kramar in bariton Eugenio Leggiadri Gallani. Ob 25-letnici otroškega pevskega zbora Ladjica bo v nedeljo, 9. junija, ob 19. uri v avditoriju Zavoda združenega sveta v Devinu *Glasbena pravljica na morskih valovih*. Nastopili bodo OPZ Ladjica, MVS Ladjica in učenci iz devinske podružnice šole Komel. V petek, 14. junija, bo ob 20.30 v palači Attems Petzenstein v Gorici klavirski recital priznanega pianista Mirana Devetaka, ki je glasbeno zrasel ob skrbnih pedagogih v učilnicah centra Komel, na katerega je ostal vedno srčno navezan, in nato nadaljeval študije v Parizu. Recital bo posvečen ravnatelju Silvanu Kerševanu ob prvi obletnici smrti. V njegov spomin bo izvenelo tudi zadnje Snovanje, in sicer projekt Soložorkester v organizaciji Arsatelierja. Koncert v ponedeljek, 24. junija, ob 20.30 v goriškem gledališču Verdi bo doživel že četrto izvedbo; na njem bodo tudi poddelili štipendije mladim nadarjenim glasbenikom iz FJK in Slovenije. V orkestru, ki ga bo vodil dirigent Marco Feruglio, bodo poleg štipendistov tudi izkušeni poklicni glasbeniki (med drugimi violinist Črtomir Šiško in pianist Giuseppe Guarrera), ki bodo igrali v spomin na prijatelja Silvana, ustanovitelja Arsatelierja in pobudnika projekta. Goriški publikli bodo poklonili nepozabnem koncertni večer. Prireditelji že sedaj toplo vabijo k udeležbi!

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

priraja v Rupl

44. PRAZNIK FRTALJE

četrtek, 25. aprila 2013, ob 16:30

- otroški pevski zbori in harmonikar
- tekmovalstvo v cvrtju najboljših frtalje
- ples z ansambлом KRAŠKI MUZIKANTI

nedelja, 28. aprila 2013, ob 16:30

- plesne skupine AKŠD Vipava
- častni govornik: **Andrej Černic**
- dramska skupina "Tik Tak Teater"
- ples z ansambлом ARENA

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ŽUPNIJA SV. FLORIJANA IN MARIJE POMOČNICE
in SKPD "F. B. SEDEJ"

vabita na

KONCERT V SPOMIN NA HERMANA SREBRNIČA

ob 90. letnici rojstva

četrtek, 2. maja 2013, ob 19:45

župnijska cerkev v Števerjanu

sodelujejo člani družine Srebrnič in MePZ "F. B. Sedej"

KROŽEK ANTON GREGORČIČ
MLADINSKI DOM
SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA

vljudno vabijo na

predstavitve knjige

Gianni Rijavec

NA KRILIH BELEGA GOLOBA

v okviru Mednarodne mirovniške fundacije Beli golob

Kulturni center Lojze Bratuž

torek, 7. maja 2013, ob 20.30

35 let pobratenja med Štarancanom in Renčami Predstavitve nove knjige o prijateljstvu

V Štarancanu, zanimivi obmorski občini med Tržičem, Ronkami in Tržaškim zalivom, ki se ponosa z dolgoletno svobodoljubno tradicijo in čudovitimi naravnimi danostmi, so te dni predstavili povsem novo, dvojezično publikacijo o koreninah in poteku petindesetletne dobe od pobratenja med Krajevno skupnostjo Renče in Občino Štarancan. Predstavitve knjige *Bratje v svobodi - Fratelli nella liberta'* je spremljal bogat kulturni spored, ki so ga za številno občinstvo in predstavnike oblasti ter drugih institucij pripravili učenci in učitelji Štarancanske osnovne šole ob sodelovanju članov gledališke delavnice La Barraca. Naj dodamo, da bodo o knjigi spregovorili tudi v Renčah na javni prireditvi 10. maja letos.

Na 176 straneh velikega formata so zbrani članki več kot dvajsetih avtorjev, pričevalcev začetkov pobratenja, in mnogih, ki še danes tvorno nadaljujejo njihovo delo. V uvodnem delu si sledijo zapisi sedanjih vodilnih akterjev pobratenja Boruta Zorna, Aleša Bucika, Lorenza Presota in Ricarda Marchesana, posebej pa velja omeniti razpravi Jožeta Šušmeleja, nekdanjega predsednika Občinske skupščine občine Nova Gorica, dolgoletnega diplomata in publicista, Lorenza Papaia, župana občine Štarancan v času pobratenja, ter Angela Mlečnika, ki še danes dejavno prispeva k tej plemeniti pobudi. Knjigi dajejo poseben ton temeljni, zgodovinski obarvani prispevki Mirana Pahorja in Marca Puppinijsa kot tudi obsežno poročilo o družbenju pobratenih šol, ki so jih

napisale učiteljice Adrijana Likar, Annalisa Miniussi in Tiziana Fedel.

V štirih razdelkih najdemo slikovno bogato opremljene prispevke o glasbi in petju kot mostu med narodoma, o ulici Renče, o dobrodelnosti kot načinu sodelovanja in posebej o Jožefu Krpanu Jožotu kot čast-

nem občanu Štarancana. Objavljen je tudi celoten članek Maria Abrama, partizana in kasnejšega

župana občine Koper, ki ga je posvetil Renčam ter nepozabnemu medvojnemu prijateljstvu in solidarnosti. Publikacijo, ki je izšla kot druga knjiga v zbirki Odstiranja, sklepata povzetek pregledne slikovne razstave Pobratenje v slikah in tekst gledališke predstave Spominjam se zvezdnega neba, ki jo je pripravil profesor Massimo Palmieri, v obeh krajih pa izvedli mladi Štarancanci.

Knjigo so izdali Občina Renče-Vogrsko, Krajevna skupnost Renče, Občina Štarancan in Odbor 2. junij iz Štarancana, natisnila pa jo je tiskarna San Marco v Krminu. Uredili in za tisk so knjigo pripravili Riccardo Marchesana, Miran Pahor, Neva Pahor, Benito Peres, Michele Rossi, Umberto Volpato, Borut Zorn, Katjuša Žigon, strokovno oporo pa sta avtorjem in urednikom nudila dr. Branko Marušič in prof. Aldo Rupel. V italijansko sta tekste prevedla Sonja Božič in Igor Pahor, v slovensko pa Neva Pahor in Katjuša Žigon.

Radivoj Pahor

Kulturni dom Gorica / Komigo

Humor brez zavor - Satira, ki ne umira!

To naj bi bilo nekakšno geslo *Moped showa*, ki se je pred kakimi tremi desetletji pojavil na Valu 202 Radia Slovenije in s svojimi ošiljenimi satiričnimi bodicami, skeči, vici, songi in še s čim zabaval poslušalce in jih v satirično humorjem ključu opozarjal na hibe in težave tedanje družbe. Zamislil si ga je legendarni Tone Fornezzi -Tof, ki je za svoje humorne domislise in stvaritve prejel Ježkovo nagrado in Viktor za življenjsko delo. Lani je ta satirična oddaja postala "gledališki mozaik" starih in novih vicev ter bolj ali manj posrečeno bodečih puščic in se premierno predstavila v ljubljanskem Cankarjevem domu, baje s precejšnjim uspehom. V tej

novi gledališki zasedbi *Moped showa* v živo so nepogrešljivi Tof, Simona Vodopivec - Franko z vzdevkom Simona H20, Roman Končar, ki je režijski sktal humorne drobce v nekakšno celoto in jih povezal z občasnimi dialogom z na ekranu "osenčeno karikatur" direktorja, ki opozarja nastopajoče in jih vzpodbuja k delu, in Miran Juvan, odlični glasbenik, ki se loteva vsakršnega instrumenta. Glasba odigrava namreč precejšnjo vlogo. Koreografijo je podpisala Mojca Horvat, kostume Meta Sever, scenografijo, ki naj bi ponazarjala radijski studio, pa Greta Godnič. Predstava je zaživela tudi na odru Kulturnega doma v Gorici, v torek, 16. aprila 2013, in sicer kot

druga letošnja ponudba v programu Komigo, trijezičnega festivala komičnega gledališča, ki ga prireja Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja v sodelovanju z združenjem Terzo Teatro

pančič, pa še drugimi ustanovami onstran meje; pokrovitelji so dežela FJK, goriška občina in pokrajina, SKGZ, Primorski dnevnik, Novi glas in Fundacija Goriške hranilnice.

iz Gorice, z ZSKD, s Forumom cultura Gorica, z Glasbeno matico in kulturnim društvom O. Žu-

Tudi tokrat se je v veliki dvorani Kulturnega doma zbralo veliko radovednih gledalcev, med kate-

rimi sta bila tudi novogoriški župan Matej Arčon in nekdanji slovenski smučarski prvak Jure Franko, ki je imel v KD srečanje. Kot je v navadi, je Igor Komel pred začetkom pozdravil udeležence in povabil k sebi Aleša Waltritscha, edinega kandidata na deželni volitvah, ki je abonent Komigo, in sicer že deset let. V dar mu je dal predpasnik musicala Ljubim te, spremeni se!, da bo kaj "dobrega skuhal". Gledalci pa so za en evro prejeli sponko *Moped showa* v živo in s tem prispevali za otroke, obbolele za rakom. Večer je potekal v pikrem ozračju satire in zbadljivosti na rovaš politikov, cerkvenih dostojanstvenikov in še marsikatero osebnosti s sedanjega in nekdanjega družbenopolitičnega pri-

je izkazal kot humorno navdahnjen glasbenik, Roman Končar tudi kot pevec in povezovalc tega humornega kolaža. Resnici na ljubo pa je gonilna sila te nekdane legendarne satirične oddaje, ki je imela ogromno številno poslušalcev, Tone Fornezzi, "izpadel" malce bolj neobgledano in "utrjeno". Leto se se nabrala tudi njemu in nekdane nabrite, skeleče bodice je prekrila rja in zob časa jih je načel. Ja, čas je neusmiljen tudi s tistimi, ki bi radi ostali za zmeraj mladi z ujedljivo ostojo v ustih.

Dva izmed njegovih posrečenih vicev pa vseeno zapišemo: "Adam in Eva sta prva predstavnik samostojne Slovenije. Bila sta gola in bosa, nista imela stanovanja, nista imela službe, nista imela avtomobila, in vendar sta bila prepričana, da živita v raju!" "Obljubljali so nam, da bosta tekla mleko in med. Obljubo so izpolnili delno. Teče nam mleko, drago kot med!"

Še en presežek dramskega odseka PD Štandrež

Komedija Zbeži od žene petdesetič na odru!

Petdesetkrat se pred gledalci predstavi z isto predstavo je lep mejnik za vsako poklicno gledališče, saj marsikatera odrska postavitev po nekaj ponovitvah enostavno mrkne in gre v pozabo. Če pa doseže ta cilj ljubiteljska gledališka skupina, je to zelo velik uspeh. Če ta skupina ustvarja v "zamejstvu", je pa ta uspeh res ogromen. Kaj takega se pri nas (vsaj do sedaj) lahko zgodi le dramskemu odseku PD Štandrež, ki je v skoraj petdesetih letih neprekinjenega ustvarjanja navezal tesne stike z ljubiteljskimi skupinami po celi Sloveniji in si pri tem pridobil veliko naklonjenosti gledalcev v različnih slovenskih krajih. Ti se vselej veselijo obiska štandreških komedijantov, saj vedo, da jim prinašajo kopico zdravega smeha in pristnega užitka. V četrtek, 18. aprila 2013, so ga bili pa spet deležni domači gledalci in povabljeni gostje: štandreški igralci so namreč zeleli v domači dvorani proslaviti 50. ponovitev komedije *Zbeži od žene* dramatika Rayja Cooneyja, ki je na štandreškem odru premiero doživela v januarju 2011 v iskrivi "vodvilski" režijski interpretaciji Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, že skoraj deset let njihovega umetniškega usmerjevalca. Odlično stkan komedijski splet z vsemi zapleti in razpleti in komičnimi situacijami, katerih vzmet so protagonisti večje in manjše laži, je bil ob tekoči, ubrani igri nasto-

pajočih že na premieri zelo lepo sprejet. Odkar so ga obsijale odrske luči je bil deležen kopice nagrad: na 9. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah je prejel prvo nagrado kot najboljša predstava (ex aequo s komedijo Harveyja izvedbi Dramske družine SKPD F. B. Sedej), Matej Klanjšček je bil deležen nagrade za najboljšo glavno moško vlogo za vlogo Johna Smitha, predstavo je nagradilo

venski program tretje mreže italijanske televizije predvajal dvakrat. Morda nam je pri naštevanju ušel še kak dosežek te uspešnice štandreških igralcev, ki so komedijo z nezmanjšano intenzivnostjo in z iskrenimi komedijskimi bleščicami odigrali spet v domačem kulturnem hramu, potem ko so z njo obredli celo vrsto odrov v zamejstvu in Sloveniji. Pred predstavo, pri kateri so prostovoljne prispevke namenili od-

tudi mavhinjsko občinstvo. Na območnem srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske, segmentu Linhartovega srečanja, je bil nagradjen za najboljšo stransko moško vlogo Marko Brajnik za vlogo detektiva Troughtona. Na festivalu TD Pekre blizu Maribora je komedija dobila nagrado za najboljšo režijo in je bila proglašena za najboljšo predstavo festivala. Gledalci so si jo lahko dvakrat ogledali tudi na domačih zaslonih, saj jo je slo-

delku za invalidno mladino Stara Gora, je Damjan Paulin gledalce opozoril, da so štandreški komedijanti in vsi, ki so soustvarili predstavo, vložili vanjo in v petdeset nastopov veliko truda in prostovoljnega dela ter seveda prostega časa, ki ga namenjajo odrski dejavnosti. Za to njihovo delo jim gre priskrba zahvala. Paulin je tudi poudaril, da je večer posvečen spominu pred kratkim umrle Marinke Leban, ki je nad 40 let vztrajno in z veliko

predanostjo opravljala v dramskem odseku nahuvalno vlogo šepetalk. Pri tem je vedno prva prihajala na vaje in zadnja zapuščala dvorano in skupino vestno spremljala na vseh gostovanjih in vse "crkljala" z bombončki, ki jih je zmeraj imela pri sebi (njena teta je po predstavi izročila igralcem zadnjo vrečko bombončkov, ki jo je zanje kupila Marinka). Za vse to njeno skrito delo in predanost se ji je v imenu celotne igralske "ekipe" ob koncu predstav zahvalil tudi Božidar Tabaj, veteran in gonilna sila dramskega odseka, ko so ob poklonu na oder namestili tudi "Marinkino" stolicu, na kateri je sedela pri šepetanju, in nanjo položili rdečo vrtnico. Spomnil je, da je *Zbeži od žene* zadnja predstava, pri kateri je šepetala draga Marinka, sicer že v družbi Chiare Mucci.

Cvetlični dar in priznanje so prejeli tudi scenski mojstri - brez spretnih rok Joška in Franka Kogoj bi gostovanja ne potekala tako nemoteno! - in Ivan Vižintin ter Anka Komjanc, ki v zadnjih časih vztrajno spremljata skupino, ter seveda režiser Hrovat, katerega so darovali tudi majico z natisnjenim letakom predstave.

Lepi večer, ki je praznično zabeležil 50. ponovitev komedije *Zbeži od žene* (to bi bilo 350 ur oz. 15 dni zaporednega nastopanja na odru!), ki si jo je do sedaj ogledalo od 7.000 do 8.000 gledalcev (največ jih je bilo v Sežani, okrog 700) se je v prijetnem pomladnem večeru končal z zdravico pred dvorano in v prijateljskem klepetu s štandreškimi gledališkimi ustvarjalci.

Njim želimo še nadaljnjih uspehov ob trdnem, neomajnem službenju zahtevni, a veliko zadoščenju prinašajoči modrici Taliji.

Iva Koršič

GMD Na kavi s knjigo prof. Majde Artač Sturman

Potrebujemo več barv in poezije!

Barvam, čustvom, ustvarjalnosti in "mozaiku" tako ali drugače povezanih tem je bilo posvečeno res prijetno literarno srečanje "na kavi s knjigo", ki ga je Goriška Mohorjeva družba organizirala v četrtek, 18. aprila, v Katoliški knjigarni v Gorici. Protagonistka jutranjega druženja je bila prof. Majda Artač Sturman, znana tržaška profesorica in književnica, ki je doslej objavila dve pesniški zbirki, esejistično delo o Gregorčiču in pa delo, ki je izšlo lani pri Mladiki in mu je bilo goriško srečanje posvečeno: "Mozaik v kovčku". Kot je povedala Nadia Roncelli, ki je v imenu založbe Mladika vodila pogovor, gre za pravi mozaik s formalnega in vsebinskega vidika, saj delo sestavljajo "različne kocke, ploščice, ki v knjigi ustvarjajo več slik". Prepletajo se prozne in pesniške, esejistične, razmišljujoče in narativne prvine. Knjiga je posvečena enajstim barvam: v prvem delu so tiste, ki avtorici vzbujajo lepe, svetle in prijetne občutke; v drugem delu pa še tiste, ki jih ne čuti tako blizu, do njih bolj hladna, pa so še kako prisotne. "Sicer pa se moj odnos do barv s časom spreminja. So obdobja, ko te neka barva moti, nato pa nastopi čas, ko ti je lahko všeč in ti daje občutek, da se v njej prepoznavša, da te pomirja", je dejala prof. Artačeva. Razmišljanje o barvah je hkrati razmišljanje o čustvih. Avtorica, ki je povedala, da je njeno življenje zelo barvito, je v isti sapi obžalovala dejstvo, da stvarnost danes preveč-

rat odslikavamo črno-belo, zlasti to delajo mediji. "Ko potrebuješ življenjsko svetlobo, pa se začneš sam bolj ukvarjati z barvami. In začneš s tistimi, ki so ti pri srcu". Tako je začelo nastajati besedilo, ki je bilo izvorno namenjeno radijski oddaji. Z refleksijami o barvah se prepleta zgodba o avtorici (namišljeni?) ruski prijateljici Galji, ki se naseli na Kras, ga spoznava, doživlja in se mu prepusti. Kot so potrdili tudi prisotni, je lik posebno prepričljiv. Zamišljen zanj se je nekako porodila ob srečanjih in naključjih v času, ko je avtorica intenzivno študirala ruščino in kopico drugih tujih jezikov ter ob tem spoznala ljudi iz oddaljenih krajev. "Knjiga ne bi nastala brez mojega zanimanja za jezike", je sama zatrnila. Posebno zadovoljna je z njeno likovno opremo, za katero je poskrbela Jasna Merku: za vsako barvo je v raznolikih tehnikah in z različnimi materiali ustvarila podoživeto ilustracijo, ki pomenko nadgrajuje besedilo. Avtorica, ki je za (žal maloštevilne) navzoče tudi prebrala nekaj odlomkov iz knjige, je spregovorila tudi o odzivih bralcev. Nekateri se ustavijo pri pesmih, ki pa so le nastavek, je dejala in pripomnila, da bi bilo pametno

knjigo prebrati od začetka do konca. Drugi so priznali, da jo berejo počasi, češ da so izrazi izbrani, preprostejšemu bralcu morda tudi tuji. "Pri pisanju iščem tudi neko formalno, oblikovno zadoščenje. Meni ni pomembna samo vsebina, zelo pomemben je jezik. Iz njega skušam - tako v poeziji kot v prozi - izvlajati neko melodijo, neki zven. Včasih sem na stavku ali odstavku zelo dosti časa". V knjigi avtorica veliko razmišlja - tudi v zvezi z Galjo - o svobodi,

Nadia Roncelli in prof. Majda Artač Sturman (foto DPD)

ki je zanjo ena najvišjih vrednot. "Razmišljanje o svobodi se preveča v druge teme". Z njo je povezana tudi ustvarjalnost. "Zame kot žensko pisanje pomeni svobodo in ustvarjalnost hkrati". To pa je le ena izmed oblik ženske ustvarjalnosti, saj so ženske po njenih besedah neizmerno ustvarjalne: vedno načrtujejo tisto, kar bo v naslednjih minutah, dneh, tednu, mesecu. Že ko se ukvarjajo s kuho, razmišljajo v prihodnjiku. "Je cela vrsta dejavnosti, s katerimi se ukvarjamo in ki niso ne priznane ne vidne". V slovenskem literarnem prostoru je veliko odličnih sodobnih pesnic, in vendar njihova imena le

malo slišimo. "Tisto, kar bolj odmeva v ušesu, je pomembnejše, bolj znano".

Razumski element potiska sodobnega človeka v klišeje, kalupe, predsodke, "ki so značilni tudi za naš ožji prostor". Danes je veliko težav, depresij, burnih in tudi krvavih dogodkov, ker se velik del nas prepričuje, da moraš neke vztrajati pri bleščeci podobni, ki jo kažeš pred drugimi, da zdržiš, zmoreš, si ustvarjal in angažiran. "Ne vem, če ljudje utegnejo zdržati ta pritisk. Prej ali slej se zalomi". Veliko se govori o krizi, financah in spreadu, o temah, ki se jim književnica upira, ker v njih ni prostora za čustvo. Po njenem mnenju je vse preveč tega, premalo pa vrednot, medosebnih in družinskih odnosov, pogovora, ljubezni do otrok in mladih. Z omenjenimi temami si sicer mnogi polnijo usta, le malo številni pa resnično prispevajo k temu, da ovrednotijo vse to. "Vsi čutimo, da potrebujemo nekaj drugega". Morda to, da ugasnemo televizor in so tako stvari takoj manj katastrofalne; ali pa potrebujemo malo več prave literature, še predvsem poezije, "ki je lahko res zdravilna ne le za tiste, ki jo piše, temveč tudi za bralce". Svežo limfo pa lahko najdemo tudi v mladih, ki so - kot pravi prof. Majda Artač Sturman - neobremenjeni; "moralni bi jih bolj poslušati in se marsičesa naučiti od njih".

Naslednje umetniško srečanje ob kavi, ki jo bo prijazno nudilo podjetje PrimoAroma, bo predvidoma v mesecu maju. / DD

Obvestila

Fotoklub Skupina 75 vabi v soboto, 27. aprila, ob 20.30, na odprtje fotografske razstave "Pogledi" v Galeriji 75 na Bukovju v Števerjanu. Razstavljajo mladi fotografi iz Slovenije in Italije: Rebeka Bernetič, Ilenja Brajnik, Deborah Brugnara, Shana Carrara in Stane Lokar.

Obvestilo udeležencem izleta v Pariz. Bliža se dan odhoda na izlet v Pariz, kamor se bodo odpeljali v soboto, 18. maja, člani Društva goriških upokojencev in njihovi prijatelji, ki jih čaka prijetno potovanje z avtobusom preko severne Italije in jugovzhodne Francije najprej do Lyona. Prijavljeni udeleženci so naprošeni, da poravnajo zadnji obrok plačila za izlet v ponedeljek, 29. aprila, od 10. do 11. ure na društvenem sedežu v Gorici, na korzu Verdi 51/int. Uro in kraj odhoda bodo naknadno sporočili.

Vabilo na romanje v Medjugorje: od 3. do 6. maja letos. Poleg vzpona na Križevac in Hrib prikazovanj se bodo romarji letos udeležili češčenja Sv. križa in Najsvetejšega in tudi svetih maš. Udeleženci romanja potujejo z veljavno osebno izkaznico tako iz Italije kot iz Slovenije. Vpis za Gorico: Darko 00393703201305 ali 0481 32121; za Tržaško Jože Markuža, župnik v Zgoniku 040 229166; za Slovenijo 00386 5 3022503.

Poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013. Spored na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu. Vpisovanje se končuje.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnateljico prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Po potrebi vam pridem čistit šipe, zlikat, pazit otroke ali starejšo osebo. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Potrebujete pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite zvečer na tel. 00386 70777505.

Gospa išče delo za likanje in čiščenje na območju Gorice tel. +386 31 449311.

Nataši in Dujanu
se je pridružil

GABRIEL

Čestitamo
in se veselimo

VSI DOMAČI

Cestitke

Manuelu in Danielu se je pridružil mali Gabriel in osrečil mamico Rosanno in očka Cristiana. Srečni družini iskreno čestitajo in se z njimi veselijo prijatelji iz Štandreža.

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: N. N. Go 750 evrov; N. N. 750 evrov; M. M. 50 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N. N. Go 750 evrov; N. N. 750 evrov; M. M. 50 evrov.

Za Novi glas: N. N. Go 750 evrov; N. N. 750 evrov; N. N. 500 evrov.

Za Novi glas: ob 10 obletnici smrti Emila Auerspergerja daruje žena Janja v počastitev njegovega spomina 500,00 ŕ.

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem Zvezi slovenske katoliške prosvete, Kulturnemu centru Lojze Bratuž, Združenju cerkvenih pevskih zborov in vsem, ki so pripomogli, da mi je bilo podeljeno Priznanje Kazimir Humar.

Iskrena zahvala učiteljici Majdi Zavadlav za njen izčrpn prikaz, učiteljicam Lidiji Jarc, Marti Ferletič, Lučki Uršič ter ostalim učiteljem, ki so z učenci OŠ Josip Abram iz Pevme pripravili tako doživet, prijeten in izviran nastop.

Pohvala gre tudi učencem, ki so odlično zaigrali, zarajali in zapeli. Zahvaljujem se še vsem, ki so s svojo prisotnostjo poživili in polepsali slavnost. - Mariza Perat

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 26.4.2013 do 2.5.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Gorisko 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 26. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 28. aprila (vodi Ezio Gognach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 29. aprila (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 30. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 1. maja (v studiu Danilo Čotar): Praznični izbor melodij.

Četrtek, 2. maja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Ob peti obletnici smrti

Valeriji v spomin...

Na god sv. Florjana se bomo spomnili že pete obletnice smrti Valerije Petejan por. Kovic s Peči. Morda se zdi čudno, da ji ob tej priložnosti poklanjamo šopek besed iz srca, a pokojni Valeriji smo hvaležni za marsikaj v naši vasi. Po rodu iz Mirna, kjer se je rodila 27. novembra 1926, je mala več prave literature, še predvsem poezije, "ki je lahko res zdravilna ne le za tiste, ki jo piše, temveč tudi za bralce". Svežo limfo pa lahko najdemo tudi v mladih, ki so - kot pravi prof. Majda Artač Sturman - neobremenjeni; "moralni bi jih bolj poslušati in se marsičesa naučiti od njih". Naslednje umetniško srečanje ob kavi, ki jo bo prijazno nudilo podjetje PrimoAroma, bo predvidoma v mesecu maju. / DD

svoje glasbene sposobnosti in je takoj zbrala nekaj deklet in žen ter začela s prepevanjem v pečanski cerkvi sv. Katarine. Ob prihodu g. Butkoviča na Peč pa je postala tudi "uradno" voditeljica cerkvenega petja in organizatorka. Takrat so domačini poskrbeli tudi za nov harmonij, ki je postal neločljiv del pečanskega kora. Celih 32 let je nedeljo za nedeljo in praznik za praznikom stopala pod cerkveni obok in z žensko skupino bogatila praznično bogoslužje.

Pečanski pevke in pevci, pa tudi vse verno občestvo, smo ji hvaležni za trud in za seme, ki ga je posejala. Od začetkov do danes je to seme že vzklilo, se razraslo in ponuja dobre sadove.

Adrenalin pri Trajanovem slavoloku

Glasiło srednje šole Sv. Cirila in Metoda iz Trsta pri Sv. Ivanu je bilo nagrajeno že tretjič na vsedravnem natečaju šolskih glasil v Italiji. Ob desetletnici natečaja v organizaciji časnikarske zbornice iz Rima se je svečanosti v Beneventu udeležilo zastopstvo uredništva Adrenalina s tremi dijakinjami in prof. Lijo Legiša ter prof. Marino Čebulec. Ob tej priložnosti so pripravili tudi razstavo nagrajenih glasil v desetletju. Med izbranimi je na plakatu tudi slovensko glasilo.

Nagrajevanje je potekalo v dvorani San Marco pri Trajanovem slavoloku. Podeljevanje nagrad je usklajeval Andro Merku', sicer član zbornice v Rimu, ki je spregovoril tudi v slovenščini in čestital skupno s predsednikom Enzom Iacopinom dijakinjam in šolnicama za veliko prizadevnost. Tržačanke so se udeležile tudi foruma o pereči tematiki Svoboda informiranja in zaščita osebnosti.

Natečaja se vsako leto udeležuje nad tisoč šolskih glasil, konkurenca je torej dokajšnja, saj nagradijo po deset šol vsake stopnje. Adrenalin, delo tretjega razreda srednje šole pri Sv. Ivanu, v večstopenjski šoli Vladimirja Bartola, je gotovo

najuspešnejše s tremi nagradami v desetletju, vendar je leta 2009 sodelovalo in prejelo nagrado tudi glasilo srednje šole Srečka Kosovela z Opčin pod mentorstvom prof. Majde Kodrič. Pobuda predstavlja zavzetost časnikarske zbornice v podporo tej šolski dejavnosti kot sredstvu za posodobitev sporočilnosti, ki je še toliko bolj pomembna za manjšino in ne samo zaradi odmevnosti na državni ravni. / MO

Ob 100. življenjskem jubileju Pisatelj Boris Pahor še naprej preseneča

Pisanje Borisa Pahorja je večplastno in vseprisotno, pomembno pa je za obujanje zgodovinskega spomina in kot pomembno pričevanje, namenjeno prihodnjim generacijam. Na nedavnem znanstvenem srečanju Pahoriana v Ljubljani so pisateljevo delo razčlenili številni poznavalci, sam pisatelj pa jih je z zanimanjem poslušal. Po besedah predsednika uprave Mladinske knjige Založbe Petra Tomšiča so kot govorce na znanstveno srečanje v četrtek, 18. aprila 2013, povabili tiste posameznike, ki jim je Pahor dovolil vpogled v svoj miselni, duhovni in pisateljski svet. Tomšič verjame, da je v Pahorju še mnogo skritega sveta, iz katerega črpa moč, da preseneča. Po njegovih besedah je pisatelj kljub hudi življenjski zgodbi "ostal tak, kot je bil, na svoj način in na svoji poti, ki je neponovljiva". Pahor nas še vedno preseneča in upam, da bo tako tudi v prihodnje, je sklenil.

Boris Pahor je ob začetku srečanja vstal iz občinstva in dejal, da mu je na neki način nerodno, ker prisostvuje dogodku, na katerem bo govor o njem in njegovem delu. Kot je dejal, je v prisotnost privolil zgolj zaradi

številnih, tudi tujih, gostov. "Nekako bom sodeloval in razložil, kar bo treba razložiti. Ti dogodki se namreč dogajajo, ko pisatelja ni več. Tako je vse narobe v mojem življenju, da je tudi do tega narobe prišlo", je dejal. Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU), akademik Jože Trontelj, je pozdravil kolega akademika Pahorja in spomnil, da je s svojim pogumom in brezkompromisno pokončno držo prispeval k pravični obsodbi moralnih zablod in totalitarizmov minulega stoletja, ki jih je občutil tudi na lastni koži. Iz njegovih del odmeva beseda "obtožujem", saj prinašajo zgodbe, ki opozarjajo na to, kaj se zgodi, ko se ideologija spoji z željo po oblasti. Po Tronteljevih besedah je dalo Pahorjevo pisanje tudi čvrsto moralno lekcijo iz domoljubja Slovencem pa tudi zamejcem in izseljencem. Zavedanja o slovenskem čuđstvu je res več, vedenja pa nam ni še uspelo spremeniti, je dodal. Književnik Alojz Rebula se zaradi zdravstvenih težav srečanja ni udeležil, je pa organizatorjem poslal svoj Nagovor (o) prijatelju. Med drugim je zapisal, da

je po Vladimirju Bartolu, ki pa se je z odselitvijo Trstu odtujil, Pahor prvi tržaški Slovenec, ki je v tem mestu slovensko besedo zastavil ne komercialnemu, temveč umetniškemu cilju. "Z njim je slovenska beseda v Trstu, dotlej beseda kamnarjev,

pekov, mlekaric, postala tudi beseda umetniške lepote", je med drugim zapisal. Prav tako so uvodoma prebrali tudi prispevek glavne urednice založbe Bompiani Elisabete Sgarbi o temi Pahor je Trst. Kot

je zapisala, je Trst mesto mnogoterih duš, mnogoterih izkušenj in mnogoterega vedenja. Vse te lastnosti Pahor po njenem mnenju združuje v svoji osebnosti kot človek in pisatelj, vendar z neko dodatno vrednostjo, ki izhaja iz njegove slovenske pripadnosti. "Od njega bi si želeli novih besed, da bi v njih našli smisel, ki bi zavezal skupaj dve stoletji evropskega življenja, da bi lahko preko njegovih besed odkrili dodatni smisel naših kaotičnih eksistenc", je še zapisala Sgarbijeva.

Francoski literarni in filmski kritik Jean-Luc Douin je organizatorjem simpozija sporočil: "Kljub dvomu, kljub zvestemu spomenu na trpinčene tovariše, kljub trenutnemu prepričanju, da ni več zmožen sreče, ker je

stal na pragu krematorija ('Kakšna rešitev naj bo žensko telo ob tistih prikaznih?'), Pahor vendarle verjame, da lahko poštenje in ljubezen prineseta odrešenje. In to tudi dokaže". Filozof in umetnik Evgen Bavčar je spregovoril o temi Boris Pahor: beseda in ljubezen. Beseda je po njegovem lahko nekaj poživiljajočega, nekaj nedojemljivega in obenem izredno živega. Ko ni več besede, pa začne telo razpadati in prav v tem smislu si Bavčar zamišlja Pahorjevo pisavo. "Gre pa seveda za aktivno hrepenenje po besedi, za aktivno hrepenenje po ljubezni. Se pravi do tistega večno ženskega, ki nas vleče naprej", je dejal. Po njegovih besedah je Pahorjeva pisava "tisto dejanje, ki je neke oblike dar, kot plašč sv. Martina". "Plašč toplote, ker ni dovolj, da se Pahor v eksistenco postavlja kot pisatelj, ampak podaja s tem mečem ljubezni tudi del svojega plašča, se pravi del svoje besede, tistim, ki so obmolknil, ki jih ni več, oziroma tistim, ki so že tukaj, pa še ne obstajajo v literarnem prostoru, kot si ga on domišlja", je razmišljal Bavčar. V nadaljevanju simpozija v Ljubljani je spregovoril tudi zamejski literat Miroslav Košuta, čigar prispevek, kot je dejal za STA, nikakor ne bo "hvalisavo opevanje jubilanta, ampak neki kritičen rezime" 60 let njune skupne poti. Med drugim je Košuta spregovoril o različnih

pregledih na ustanovitev revije Zaliv, ki je, tako Košuta, odločno Pahorjeva revija, ki pa po njegovem ni bila ustanovljena tako, kot to Pahor opisuje zadnje čase. Košuta poudarja, da so jo ustanovili različno misleči kot skupinsko revijo. Nekateri so sčasoma tudi odpadli zato, da je Zaliv lahko postal resnično Pahorjeva revija. To pa se je nedvomno zgodilo zaradi njegove polemične žilice in neuklonljivosti ne takšnemu ne drugačnemu sistemu, je dodal Košuta. Sklop četrtkovih predavanj o Pahorjevem življenju in delu je sklenila literarna zgodovinarica Tatjana Rojc. Za STA je povedala, da je za temo svojega prispevka izbrala Trst kot analitično enoto Pahorjeve biti: "Pahor se prepoznava v tržaškem mestnem jedru. Mogoče je edini slovenski pisatelj, ki tudi spada v to jedro povsem zavestno. To enoto pa sem izbrala tudi zato, ker se mi zdi, da ponazarja začetek pogromov, ki so zaznamovali celotno Primorje od 20. let dalje. Prav tako gre za enoto, v kateri je prepoznavna Pahorjeva mediteranska narava, njegov literarni žar, ki je povsem neobremenjen in zagledan v drugačne zamejenosti in drugačno, tudi odkrito izpostavljanje ne samo literarnih, ampak tudi političnih vrednot in problemov, za katere se osrednja Slovenija večkrat ne zanima ali pa jih ne razume". Znanstveno srečanje so s svojimi prispevki zaokrožili še nekateri drugi govorci.

S 3. strani

Zaslužna vzgojiteljica ...

Večkrat so peli tudi v Katoliškem domu. Z igrari je nastopala tudi z deklicami iz Marijinega vrtca in z drugimi mladinskimi skupinami. S pripravo in režijo otroških iger je skušala zbuditi pri otrocih zanimanje za dramsko dejavnost. Večkrat so igrali v Katoliškem domu za misijonsko nedeljo. Večino iger je tudi sama napisala. Nastopi mladih igralcev so bili vedno prijetno doživetje in tudi zelo upešni. Trikrat je prejela nagrado Mladi oder in priznanje za dolgoletno sodelovanje ob 50-letnici Pastirčka. Že v dijaških letih je začela pisati za otroško revijo Pastirček, s katero še vedno sodeluje z zgodbami, zgodovinskimi in drugimi članki, potopisi in priložnostnimi pripori. Od š. l. 1988-89 objavlja v Pastirčku zgodbe oz. pravljice. Imela je tudi

Foto DPD

svetovni misijonski nedelji. Mariza Perat je sodelovala pri Katoliškem glasu in še vedno sode-

sijonskega delovanja goriške nadškofije l. 1990. Za Inštitut za versko in družbeno zgodovino je

Foto DPD

pripravila prevode iz slovenščine življenjepiso petih goriških nadškofov in Valentin Staniča. Iz italijanščine je prevedla Pravilnik

Ustanove misijonark Kristusa Kralja (1992) in Recital o sv. Vin-

Foto DPD

cenciju (1995). Pri Pastirčku sta izšli prvi dve njeni knjižni izdaji:

njen čas (2012). L. 2010 je pripravila publikacijo Stoletnica Slovenskega Sirotišča - Zavoda Svete Družine. Mariza Perat se je ukvarjala tudi z glasbo. Klavir se je učila pri prof. Mirku Fileju. Od l. 1954 do 1970 je igrala harmonij v pevski cerkvi, kjer je vodila tudi otroško-mladinski zbor skavtinj. Zbor je pel enkrat mesečno pri jutranji maši, pa tudi ob kaki drugi priložnosti. Od l. 1973 igra pri nedeljskih mašah pri Marijinih sestrah na Korzu.

Pela je tudi pri različnih zbora, najprej v Pevni, nato v Goriški pri mešanem zboru Lojze Bratuž in pri zboru dekliske Marijine družbe. S svojim vsestranskim in dolgoletnim uspešnim delom si je Mariza Perat več kot zaslužila priznanje Kazimir Humar. Vse svoje znanje in energije je posvetila predvsem mlajšim generacijam na vzgojnem, izobraževalnem in kulturnem področju. Za vse to njeno veliko delo pa ji ne gre samo priznanje, ampak tudi iskrena zahvala za obogatitev celotne naše skupnosti.

Kratke

Spomini in razmišljanja o 20. stoletju

Prihodnji "ponedeljkov večer", ki ga 29. aprila ob 20.30 prireja v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeteta, bo posvečen razgovoru o knjigi spominov in razmišljanj Pe-fau in dvajseto stoletje, ki je izšla pri Založništvu Jutro v Ljubljani. Njen avtor je rajni štajerski odvetnik, liberalni politik in publicist dr. Miloš Vauhnik (1895-1983), torej brat znanega vojaškega obveščevalca polkovnika Vladimirja Vauhnikarja.

V skrajšani in lektorirani obliki je to delo izšlo v dveh zvezkih pri Goriški Mohorjevi družbi že v letih 1988 in 1989, tako da našim ljudem ni neznano, sam avtor, ki je dolga povojna desetletja preživel v Rimu in urejal nočne radijske oddaje RAI za Slovenijo, pa je imel prijatelje tudi na Tržaškem.

Pri Založništvu Jutro v Ljubljani je avgusta lani na 544 straneh večjega formata, z ilustracijami in uredniškimi opombami knjiga izšla v novi izdaji, o kateri je založnik in urednik Stanislav Kodrič v spremni besedi zapisal, da je bil tokrat uporabljen celotni izvirni tipkopis, tako da zdaj niso v ospredju spomini na Avstro-Ogrsko, I. svetovno vojno, življenje v prvi Jugoslaviji, vojnem in povojnem času, temveč ima veliko težo avtorjev kritični politični opis 20. stoletja in njegovih totalitarizmov, kar je posebej aktualno. Zanimiva poglavja so posvečena bratu Vladimirju, Prežihovemu Vorancu, generalu Maistru.

Knjiga prinaša še tri pričevanja o Milošu Vauhniku. Prvega je napisala hčerka Štefka Vauhnik Mikluš iz Berlina, drugega Vlado Bevc iz ZDA, čigar starši so bili dobri Miloševi prijatelji in sodelavci, tretjega časnika Ivo Jevnikar iz Trsta, ki je v svojem raziskovanju polpreteklosti stopil v stik tudi z Milošem Vauhnikom.

O knjigi, ki so jo doslej predstavili v Ljubljani in Mariboru, bodo v ponedeljek spregovorili avtorjeva hčerka Štefka Vauhnik Mikluš, direktor Arhiva Republike Slovenije Jože Dežman, založnik Stanislav Kodrič in časnika Ivo Jevnikar.

Primorski akademski zbor V. Vodopivec gost v Barkovljah

Slovensko kulturno društvo Barkovlje (ul. Bonafata 6) Trst vabi v soboto, 4. maja 2013, ob 20.30 na celovečerni koncert

Primorskega akademskega zbora Vinko Vodopivec. Ob 60. obletnici delovanja je imel zbor cikel koncertov po Sloveniji in zamejstvu. V maju bo nastopil še v Barkovljah, Škofji Loki in Novi Gorici. Zbor vodi Primož Malavašič.

Fantastično, a smrtno nevarno!

Kramli v Finžgarjevem domu o zasvojenosti s tehnologijo

V četrtek, 18. aprila smo v Finžgarjevem domu na Opčinah doživeli novo zanimivo, pravzaprav razburljivo predavanje iz letnega cikla o odnosih v družbi in družini. Znani terapevt in in vodja terapevtskega centra za zdravljenje odvisnosti Novi Gorici Miha Kramli, stari znanec vestnih poslušalcev, ni samo dobro odpredaval na temo "Mobilni, internet in socialna

omrežja – smrt pristne komunikacije?", temveč prisotne presunil z globokim razumevanjem mladinskih problematik, ki so vezane na sodobne oblike zasvojenosti.

Sončne in senčne strani moderne komunikacijske tehnologije še premalo poznamo. Začnimo doma, z našimi otroci, s katerimi imajo številni pogovorne težave: otrok je danes nem, preveča ga mučna tišina, odsotnost, molk, z

eno besedo začetost. Otroci so vse bolj drogirani od računalnika, saj ne znajo predelati možnosti nešteti vsebin: vodijo jih windows-ova "okna", ne pa obratno. V videoigrah iščejo nadomestilo za "življenjske" vrline, ki jim niso kos, v igrar na srečo "zakockajo" bodočnost, z odraslimi vsebinami in pornografijo ne vedo, kako ravnati in... slepo oponašajo. Premladri, prelahko, nerefleksirano. Najprej "zatripani" za monitorjem, nato "prazni" v vsakdanu, na domu, v šoli, družbi. Starši nosijo odgovor-

nost težkih, večkrat tragičnih simptomov (pomislimo na porast avtizma). S sodobno tehnologijo si večkrat "kupi" mir pred navihanostjo, radovednostjo in razigranostjo sinov in hčerk – mir in praznino. Koliko dobre

Miha Kramli

volje, truda in vzgojne energije zahteva starševska figura, ki otroku dopušča soočanje z odklonitvijo, bolečino, jezo, trmo, odpovedjo, žrtvovanjem, stiskami. Ti elementi izginjajo z odrasčanja, z njimi pa večšina za uspešno spopadanje in reševanje teh problemov.

Miha Kramli je svojo izkušnost na terenu izkoristil za nekaj koristnih nasvetov: do 15. leta starosti računalniško zabavo omejiti na pol ure, po tem pa na eno uro, računalnika ne dovoljevati v spalnici ipd. Glavna težava pa je diagnoza: kako razumeti, kdaj zabava zapade v zasvojenost? Zasvojen si takrat, ko zapreš računalnik in še misliš, kaj si na njem počel in

že misliš, kdaj se boš nanj spet povezal. Zasvojenost tu pomeni "biti odklopljen", ne zaznavati sebe in drugih, biti otopen, odvisni, pasivni. Pasivnost vabi zasvojenost, zato začnimo naše življenje in življenje naših sinov z energijo komunikacije, ciljev, dialoga. Uporabljati računalnik kot delovni pripomoček, pravi Kramli, ni problem. Problem je, ko v njem utapljammo naše probleme, se z njim "odklopimo". To je droga, ki vzbuja razgrajljive, nevtrajne, agresivne mladostnike – zavedajmo se, od kje in zakaj. Kramli internet primerja cesti: oba sta potencialno smrtno nevarna, a odpirata neskončne poti.

Jernej Šček

SLOVIK O jezikovnih pripomočkih na spletu

Brez računalniške obdelave jezika, ta ne obstaja

Poročilo evropske mreže Meta-net je slovenski jezik, kar se tiče jezikovnih priročnikov, v dobrem položaju, veliko vrzel pa predstavljajo slovenski digitalni viri, za katere ne kaže ravno najboljše. Dejstvo je, da v današnjem času, brez digitalizacije oziroma računalniške obdelave jezika, le-ta ne obstaja. Prav zato so si zamislili projekt, ki poteka od junija 2008 do decembra 2013, pri katerem sodeluje pet partnerjev, in sicer Amebis, Institut J. Stefana, ZRC SAZU, Trojina in Univerza v Ljubljani – FDV; financiral ga je evropski sklad s tremi milijoni evrov. Projekt so predstavili že po vsej Sloveniji, tokrat pa prvič tudi pri nas, in sicer na Opčinah v dvorani Zdravne kraške banke. Prisotne je v imenu Sloven-

skega izobraževalnega konzorcija, ki je organiziralo predavanje, ki, pozdravila njena znanstvena direktorica Matejka Grgič in predstavila raziskovalko, dr. Polono Gantar, zaposleno na Institutu za slovenski jezik Frana Ramovša na ZRC-ju SAZU. Gantarjeva se ukvarja z jezikoslovnimi tehnologijami. Predavanja so se udeležile učiteljice in profesorice, novinarji, prevajalci in ljubitelji slovenskega jezika. Dr. Gantarjeva je spregovorila o pripomočkih na spletu, ki so namenjeni vsem govorncem slovenskega jezika. Najprej je predstavila projekt *Sporazumevanje v slovenskem jeziku*, nato še koncept zasnove priročnikov in končne izdelke - korpusa. Prvi korak je bila računalniška obdelava jezika z uporabo učnega korpusa in leksikona, s kateri-

ma so prišli do označevalnika in razčlenjevalnika. Drugi sklop so predstavljali jezikovni viri, in sicer govorni korpus, referenčni korpus in korpus Šolar – pedagoška korpusna slovnica. Tega so soustvarjali učenci osnovnih šol in gimnazij, tako da so ga samostojno sestavili pri pouku. Napisali so spise, ki so jih nato popravili učitelji, tako da korpus zajema vse napake šolarjev in popravke. V zadnjem sklopu sta slogovni priročnik in leksikalna baza. Rdeča nit so bile dobre prakse evropskih jezikov. Ugotovili so, da so vsi jezikovni podatki dosegljivi na enem sa-

mem mestu, poleg tega se jezik beleži na tak način, da se da računalniško procesirati, saj si danes ne moremo privoščiti prepisovanja. Pomembna je tudi uporabniška prijaznost: opisane so realne jezikovne zadrege, jezik je razumljiv, dostopnost je hitra, in kar je še najbolj

znanje in ugotovili, da ljudje veliko več vedo o jeziku, če vedo, "zakaj se to tako piše", ne pa, ker je tako rekel lektor. Zanimalo jih je predvsem, kje imajo jezikovni uporabniki v resnici težave. Predavateljica je preko spletne povezave prikazala praktično

mo za vsako vneseno besedo kratek zapis, kateremu sledi dolga in široka razlaga, ali pa še za navdušence: povezava na pravopis in slovnico. Pedagoška korpusna slovnica je namenjena osnovnošolcem. Zanimivi so mnemotehnični triki, s pomočjo katerih lahko učenci hitreje osvojijo slovnico. V Leksikalni bazi za slovenščino je zdaj zbranih 2.500 iztočnic, namenjenih izdelavi slovarjev in računalniški obdelavi naravnega jezika. Najbolj zanimiv je korpus GOS – govorne slovenščine, ki vsebuje 120 ur posnetkov in milijon besed. Izbrali so demografsko reprezentativen vzorec govorcev tako iz slovenskih regij kot zamejstva, vse sloje prebivalstva glede na spol, starost, izobrazbo in prvi jezik. Vključeni so javni in zasebni pogovori.

Metka Šinigoj

G. Ferkolj spet gost v Šentjakobskem domu

Hierarhija pomeni razvrstitev, saj ne more vsak delati česarkoli

Na začetku posta, ko gre Jezus v puščavo, se sreča s skušnjavcem, ki mu ponuja tri bleščeče: moč, čast in oblast; skušnjave, proti katerim ni imun noben človek, saj se ga takoj poprimejo in ga izsesajo. Te tri besede so lepo upodobljene nad Barcelono, kjer je hrib Tibidabo, ki dejansko pomeni "to ti dam". Prav o hierarhiji, oblasti in služenju je tekla beseda v pretesnem Šentjakobskem domu na tretjem srečanju z mag. Janezom Ferkoljem, župnikom na Bledu.

Najprej se je osredotočil na hierarhijo oziroma lestvico, piramido, ki jo ima tudi Cerkev, a je obrnjena navzdol: zgoraj je široka pot, na kateri smo vsi verniki, spodaj, kjer preide v špico, pa je papež, "servus servorum Dei", služabnik božjih služabnikov. Kot je dejal Ferkolj, ko se je v preteklosti piramida vzravnala, da je prišlo do ravnovesja, so bili mlačni, nedefinirani časi; če pa se je špica obrnila navzgor, kar pogostokrat očitajo Cerkvi, je bila ta močna in gospodovalna, tega pa evangelij ne prenese. Papež Frančišek je že od vsega začetka pokazal, da je spodaj, in vsi so mu zaploskali. Svet

je v njem zaznal nekaj pravega, pristnega. Hierarhija pomeni razvrstitev in je v življenju zelo pomembna, saj ne more vsak delati česarkoli. "Tako je bilo z ideologijo komunizma, vse je postalo enako in ni bilo občutka urejenosti, hierarhije,

Dalje je predavatelj spregovoril o oblasti, ki pomeni odgovornost in zavest. Imeti oblast pomeni dajati stvarjem vsebino, življenje, tek in pospešek. Oblast pomeni pristopati k nečemu s skrbjo in je enako pomembna kot hierarhija. Tako je naloga predstojnika

Janez Ferkolj (foto IG)

določene teme pa so bile prikrite", je dejal mag. Ferkolj, ki se je nato posvetil sv. Frančišku Saleškemu. Ta je živel v 16. stoletju in je napisal članek *Kakšna je lahko duhovnost človeka, da je zdrava*. Človek je namreč tako telo kot duša, zato je treba poskrbeti za oboje.

ta, da ima oblast, a v zanimanju in skrbi, da je odgovoren za nekoga, ne pa, da mu to veleva duša, ki si želi vladati, saj je to v življenju pogubno. Ob tem se je župnik z Bleda zamislil glede volitev, v katerih dobimo napake, saj so to izraz posvetnega načina

življenja in razmišljanja. Izbrati nekoga, ki si želi biti izvoljen, ni pravo. Glede služenja je predavatelj dejal, da je to več kot skrb, saj je delo pomoč in iskanje. Tu pa se postavlja vprašanje in problem telesa in duše. Marsikdo teži, da bi bil samo v oblakih ali na zemlji, kar ni pravilno. Bolezen nam pove, kako smo odvisni od telesa. Prav tako ni pravilna trditev, da se moramo odpovedati veselju, imetju in razkošju, da bomo duhovni, saj to ni pot evangelija. Najprej je treba človeku omogočiti dostojno življenje, kar se največkrat pokaže v misijonu, šele nato pa lahko v materialne stvari vnesemo tudi dušo. Duša je odvisna od materije, naloga življenja pa je ta, da duša spleza na vrh telesa. To je, kot če bi nekomu splezali na ramena, da bi se razgledali, nato pa sli spet dol. Ob koncu se je mag. Ferkolj posvetil še pomenu evangelija, v katerem nikjer ne piše, da moramo biti raztrgani in brez strehe nad glavo. Stvari morajo biti urejene in razvrščene: ne smemo imeti lepe zunanosti, notri pa biti prazni. Sv. Frančišek je bil preprost, ni pa bil zaničen. Pomemben je predvsem zgled, iz življenja svetnikov se lahko marsikaj naučimo.

Metka Šinigoj

Dr. Polona Gantar (foto Kroma)

pomembno, brezplačno. Analizirali so realno jezikovno

uporabo navedenih korpusov. V Slogovnem priročniku dobi-

OPČINE Tudi letos ob Veliki noči

Naša Beseda je izraz župnijskega delovanja

Kdor ne sprejme Božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj. Ta odlomek iz Markovega evangelija pojasnjuje tokratno naslovno platnice velikonočne publikacije *Naša Beseda*, na kateri je slika Jezusa, prijatelja otrok, ki krasí levo stran prezbitarija v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Župnijski zbornik, ki ga slovenski verniki župnije sv. Jerneja na Opčinah, pri Banih in pri Ferlugih prejmejo v roke na oljčno nedeljo, je tudi letos izdala župnija sv. Jerneja na Opčinah, založila pa Društvo Finžgarjev dom – Opčine in založba Mladika.

Tradicionalno velikonočno misel Naše Besede, ki je v letih pridobivala obseg in kakovost in postala versko-vzgojna, družbeno, poljudnoznanstvena in kulturna revija, je bila tudi letos zaupana domačemu dušnemu pastirju, g. Francu Pohajču. V svojem zapisu se je g. Pohajč navezal na leto vere, ki ga je sedanji častni papež Benedikt XVI. slovesno odprl 11. oktobra 2012.

Uvodnemu razmišljanju sledi seznam velikonočnega slavlja na Opčinah, pri Ferlugih in Banih, nato Naša Beseda prinaša zapis, v katerem Silva Resinovič Valenčič pojasnjuje okoliščine t. i. ricmanjske afere, v katerih je msgr.

Jakob Ukmar bil poklican za to, da normalizira odnose med domačimi verniki in tržaško škofijo. V nadaljevanju je objavljena Božična misel, ki jo je predsednik SSO Drago Štoka izrekel na dan Gospodovega rojstva v

openski cerkvi, Robert Petaros pa je tokratni številki velikonočne revije prispeval intervju s pomočnikom g. Franca Pohajča, sociologom dr. Jožetom Bajzkom, in še zapis o škofu Alojziju Fogarju. O simbolih v domači župni cerkvi sv. Jerneja je pisal Andrej Štekar, Drago Štoka pa se je spomnil na pesnika Vin-

ka Beličiča ob stoletnici njegovega rojstva. O delovanju ZKB, s posebnim ozirom na čut banke do družbene odgovornosti, je pisal njen predsednik Sergij Stančič. O reorganizaciji openskega didaktičnega ravnateljstva je pisala Nadia Sossi, dijakinja NSS Srečko Kosovel pa je prispevala zapis o srečanju z antropologinjo Matino Tonet. Predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič je obnovil delovanje te upravne enote v lanskem letu. Zbornik prinaša še razmišljanji prof. Ivana Peterlina o odnosu med našimi mladimi in alkoholom in Mateja Lupinca o dragocenosti skupne dobrine. Družinski zdravnik Renato Štokelj ponuja nekaj nasvetov za zdravo življenje. Zoran Sosič se posveča obeležju v Lokvici, ki obuja spomin na dogodek prve svetovne vojne (Opčine so bile ena izmed glavnih točk v zaledju soške fronte). Naša Beseda ponuja v branje tudi govor, ki ga je imel Ivan Peterlin v spomin na očeta ob Dnevu slovenske kulture v Mačkoljah. Kostanca Mikulus uvršča v revijo potopis iz Svete dežele. Dragocen je pregled, ki ga je Berta Vremec prispevala o zadnjih številkah Naše Besede. Stanka Čuk obnovl-

ja delovanje Sklada Mitja Čuk v lanskem letu. Lučka Susič pa predstavlja lanske pobude društva Finžgarjev dom (Anka Peterlin poudarja zlasti uspešen niz predavanj, ki jih je društvo imelo o vzgoji, starševstvu in odnosu v družini in družbi, Mitja Petaros pa piše o šahovski dejavnosti mladih). Kot je napisala Breda Susič, je bilo zelo pestro tudi delovanje dvojezične družinske skupine sv. Jernej. Openska verska skupnost potrjuje svoje družbeno poslanstvo tudi s pripravo romanj in izletov (o teh dejavnostih sta zapis prispevali Marica Dolenc in Marija Štekar Košuta). Izredno živahno je tudi župnijsko pevsko življenje, o čemer pišejo Berta Vremec (o MeCPZ Sv. Jernej), Marjan Škerlavaj (v zvezi z dejavnostjo MoPZ Sv. Jernej) in Rossana Paliaga (o 35-letnici delovanja Vesele pomladi). O spornem pojmovanju izraza folklorizacija razmišlja Peter Suhadolc. Iz skavtskih vrst se oglašajo Energični galeb (Lucija Tavčar), Nadia Roncelli obnavlja mejnike lanskega verskega delovanja na Ferlugih, Pavel Vidau pa obrača pogled na zgodovinsko dediščino tega področja. Da ima Naša Beseda tudi literarni pridih, se bo bralec prepričal ob branju poezije Angel Majde Artač Sturman; o njeni pesniški zbirki Mozaik v kovčku piše Vilma Purič, Naša Beseda objavlja tudi misel, ki jo je Majda Artač Sturman izrekla ob Prešernovi proslavi v Finžgarjevem domu. Kot vedno tudi letošnja publikacija navaja zakramentalno sliko župnije sv. Jernej Opčine, Bani, Ferlugi in seznam najstarejših župljanov.

IG

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Čemeta vabita v ponedeljek, 29. aprila, na razgovor o knjigi spominov in razmišljanj dr. Miloša Vauhnik (1895-1983) Pe-fau in dvajseto stoletje. Nastopili bodo avtorjeva hčerka Štefka Vauhnik Mikluš, direktor Arhiva Republike Slovenije Jože Dežman, založnik Stanislav Kodrič in časnikar Ivo Jevnikar. Začetek ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

Vabilo na romanje v Medjugorje: od 3. do 6. maja letos. Poleg vzpona na Križevac in Hrib prikazovanj se bodo romarji udeležili češčenja Sv. križa in Najsvetejšega ter svetih maš. Udeleženci romanja potujejo z veljavno osebno izkaznico tako iz Italije kot iz

Slovenije. Vpis za Gorico: Darko 00393703201305 ali 0481 32121; za Tržaško Jože Markuža, župnik v Zgoniku 040 229166; za Slovenijo 00386 5 3022503.

Poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013. Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu. Vpisovanje se končuje, pohitite, najkasneje do 18. aprila.

Darovi

Za Društvo Rojanski Marijin dom daruje Tatjana Slosar 30 evrov. **Za rojansko glasilo** Med nami darujeta Zmaga Radetič Rebulu 20 evrov in Ivica Švab 10 evrov. **Vincencijeva konferenca Barkovlje** prispeva za Karitas v Ajdovščini 200 evrov za potrebne otroke.

MATEJKA PETERLIN MAVER

26.4.2008

*...česar ne zamete zimski čas,
kar sije venomer kot draga ruda,
je luč srca.*

Cenc Vipotnik

TRŽAŠKA KNJIGARNA Ob 18. slovenskih dnevih knjige

Na kavi s slovenskimi kantavtorji

Uvod v 18. slovenske dneve knjige, ki ravno ta teden potekajo na raznih lokacijah po ozemlju naše matične domovine, od Kopra do Maribora, je na srečanju ob kavi v Tržaški knjigarni bil najbrž eden izmed najbolj uspešnih tovrstnih dogodkov na Franciškovi ulici. Škoda, da se je mlajše občinstvo tokrat odzvalo v nekoliko manjšem številu, a kot je uvodoma pojasnila upraviteljica TK Ilde Košuta, "je velika večina naših dijakov na šolskih izletih". Tako so naši mladi Tržačani zamudili priložnost, da bi se neposredno seznanili z najnovejšo slovensko kantavtorsko ponudbo, ki sta jo v zalivsko mesto ponela Matej Kranjc in Boštjan Narat. Kakovost jutranjega srečanja je namreč temeljil na tenkočutnem prepletanju besede in

glasbe: ta naveza je obrodila vpogled v umetniški svet, v katerem je povednost najbolj dragocen odnos, ki ga umetnik lahko ima do bralca oz. do polušalca. Le tako se bo ta na najzlahnejši način prebil do odnosa, ki ga ustvarjalec vzpostavlja do življenja in okolja. Svojo kantavtorsko govorico sta umetnika predstavila v medsebojnem pogovoru (neki vrsti intervjuja), občinstvu Tržaške knjigarnice pa sta izmenično ponujala izbor iz svoje zakladnice le z glasom in zvokom kitare. Matej Kranjc, ki je resnici na ljubo pri eni pesmi uporabil tudi orglice, je zaupal, da je bila glasba vedno domača v družini, prav tako literatura (stari oče je

bil direktor Mohorjeve družbe). Svojo umetniško pot je začel s

Foto IG

poezijo. Potem pa se je prepričal, da so pesniški večeri preveč dol-

gočasni. Zato se je odločil, da bo svoje poezije tudi uglasbil in ponudil poslušalcem nekoliko bolj pester vpogled v svoj pesniški svet. Boštjan Narat je po izobrazbi filozof, daljše obdobje svojega življenja je namenil tudi poučevanju. Glasba pa je vedno

Katalena. S to zasedbo je izdal več plošč, nato je izbral samostojno pot. Ljubitelji slovenske avtorske pesmi so mu lahko večkrat prisluhnili na Kantfestu (najbrž edinem kantavtorskem festivalu na Slovenskem), jeseni pa bodo lahko brali njegovo prvo knjigo: to bo zbirka esejev z na pol literarno na pol filozofsko tematiko. Matej Kranjc svojo literarno žilico prelije v roman, ki ga bodo bralci imeli v rokah že letos. V pogovoru s kolego je Kranjc zaupal, da mu kantavtorska dejavnost na odru "najbolj leži", če ima ob sebi kitaro, orglice in glas. Čeprav širša instrumentalna zasedba poverja skladbi popolnejši zvok, sta razpoznavna lastnost in teža pesmi v tem, da polno in čvrsto zazveni v intimnem ozračju preprostosti, ko se tudi sam avtor počuti bolj svobodnega. V tem vidiku se Kranjc približuje ameriški soli Boba Dylana in Leonarda Cohena. Njegova glasbena pustolovščina, ki teži tudi k novemu odkrivanju slovenske narodne pesmi, se razvija predvsem ob folk bluesu, Naratova pa je bolj nagnjena k jazz oblikam. Boštjan Narat se namreč v svojih pesmih, ki jih kuje s prodorno satirično vsebino in hkratio izbrano humorno besedno izbiro, se od kolege jasno razlikuje po slogu. Oba pa sta v Tržaški knjigarni doživela zaslužen uspeh, saj sta s svojim delom prepričala občinstvo, ki je poklonilo umetnikoma aplavz pri vseh pesmih. Posebno odobravanje je žela pesem *Prišlek*, v kateri se je Kranjc lotil vprašanja, kako tujec doživlja novo okolje; Narata pa je občinstvo nagradilo za intimno pesem *Strah je odveč*, v kateri je kantavtor Narat na pronicljiv in romantičen način dopovedal, da je dom tam, kjer je kdo pozabil dežnik. Tega sta kantavtorja kot nalašč pozabila v trgovini na Franciškovi...

IG

ROJAN Ob 10-letnici smrti g. Stanka Zorka

Župljani so poromali na njegov grob

Rojančani smo tudi letos obeležili obletnico smrti pok. g. Stanka Zorka, s tem da smo poromali na njegov grob v Leskovec pri Krškem. 1. aprila je minilo natanko deset let, odkar nas je zapustil, a njegov spomin je v nas še vedno živ. Ob letošnji okrogli obletnici smo ga želeli počastiti čim bolj slovesno, zato so prišli na romanje skoro vsi cerkveni pevci, pa tudi naša dirigentka Zulejka Devetak. Pridružili so se nam nekdanji škof, msgr. Evgen Ravignani, in

nekateri prijatelji iz mesta, ki so g. Zorka cenili in ga imeli radi. Odpotovali smo v četrtek, 4. aprila. V Leskovcu smo najprej šli na pokopališče, kjer smo ob grobu g. Zorka nekaj časa vsi v tišini z mislijo poromali v čas, ko je bil med nami in je požrtvovalno delal za našo rojansko skupnost. Grob je izredno lepo negovan in vsakič se nam pogled z zadovoljstvom ustavi na spominski plošči, ki smo jo rojanski verniki postavili ob 5. obletnici njegove smrti. Zmolili smo in za-

peli tri priložnostne pesmi, ki so marsikoga ganile. V lepi leskovski cerkvi smo imeli nato sv. mašo. Daroval jo je škof Ravignani ob somaševanju našega dušnega pastirja, g. Franca Vončine. Prijazni domači župnik nas je kot običajno zelo lepo sprejel in nagovoril. Škof je imel tudi pridigo, naš pevski zbor pa je pod vodstvom dirigentke Zulejke ob orgelski spremljavi zapel na koro mašo sv. Katarine in vrsto velikonočnih pesmi. Vzdušje v cerkvi je bilo res slovesno in to je podčrtal tudi msgr. Vončina, ki se je ob koncu prisrčno zahvalil našemu zboru in je o njem tudi nekaj povedal navzočim. Nečakinja g. Zorka so nas po maši tudi letos pogostile z odličnimi domačimi slaščicami in cvičkom. Prisrčna hvala! Po kosilu v Kostanjevici so se

odpravili še v Pletenje, kjer je kartuzijanski samostan. Menihi živijo tu v klavzuri v svojih celicah, zato jih nismo videli, ampak smo o samostanu marsikaj izvedeli. Kartuzijanski red je bil ustanovljen v Franciji že leta 1084, kartuzija Pletenje pa je bila dograjena l. 1406. Po turških napadih je bila l. 1471 uničena in nato obnovljena. V času je bilo kar nekaj sprememb glede njene lastnine. Zdaj je last kartuzijanskega reda, ki je stavbo spet obnovil in jo dokončal l. 1904. Kartuzijanski menihi se posvečajo hoji za Kristusom v izključno kontemplativnem življenju. V svojih celicah, ki so pravzaprav enonadstropne hišice z vrtičkom, molijo, študirajo, jedo in spi. Poleg tega pa se ukvarjajo tudi z ročnim delom, zato ima

vsaka celica tudi delavnico s potrebnim orodjem.

G. Stanko Zorko

V samostanu smo si ogledali video o življenju menihov, ki so

izbrali svojevrsten način samostarskega življenja, pot samote in tišine. Odmaknjeni so od sveta in hrupa ter stremijo le za tem, da je njihovo celotno bivanje ena sama, neusahljiva molitev. Ob samostanu smo si v trgovini lahko nakupili razne domače proizvode, ki jih pripravljajo menihi, nato pa smo si ogledali še muzej na prostem. Sestavlja ga vrsta hišic s slamnato streho, v katerih je vse ohranjeno, kot je bilo nekoč: črna kuhinja brez dimnika, peč iz opeke, staro orodje itd. Tu gojijo tudi razne domače živali – skratka, naselje je slika nekdanjega vaškega življenja. Tudi tokrat smo veliko doživeli na našem romanju v Leskovec in najlepša hvala g. Vončini, ki ga je zelo lepo organiziral.

(dž)

Prejeli smo

Še o Dražgošah

Špoštovano uredništvo Novega Glasa. Moja žena je naročena na vaš časopis, zato ga tudi jaz redno spremljam. Sredi januarja ste objavili zanimiv prispevek vašega sodelavca, g. Ambroža Kodelje: "Dražgoše ali sprenevedanje z zgodovino". Da je članek pritegnil pozornost, kaže tudi dejstvo, da je njegovo vsebino nekdo kot pismo bralca poslal Delu, ki ga je celo objavilo v Sobotni prilogi. (Zakaj "celo"? - Ker je to menda prvič, da je Delo sploh omenilo Novi Glas, kar je samo še en strahotni dokaz nezainteresiranosti "osrednje Slovenije" za zamejstvo.) Kodeljev članek pa je izzval reakcijo v Primorskem dnevniku, kjer mu je Jože Pirjevec posvetil kar 2 glosi. - Ker pa je prav "moja osebnostna zasluga", da se je Pirjevec v to vključil in sem tako izzval "polemiko" med dvema uglednima zamejskima slovenskima časopisoma, in ker gre v tem primeru, po mojem, za vse prej kot obrobno zadevo, sem se čutil dolžnega, da vam napišem to pismo.

Prvo nekaj besed o sebi. Že kot 11-letni mulec, od prvega razreda gimnazije, od leta 1945, sem doživljal intenzivno pranje možganov. Niso mi jih uspeli oprati. Že od začetka mi je bilo jasno, seveda predvsem okolju mojih staršev, da je sistem, v katerem smo se znašli, zasnovan na laži. V četrtem razredu so nas boljše učence zbrali in nam povedali, kakšna čast nas je doletela: sprejeti bomo v SKOJ - Zvezo komunistične mladine Jugoslavije. Ko sem doma povedal očetu, se je prijel za glavo. Drugo jutro sem šel k odgovornemu mladincu Jocotu, drugače dobrodušnemu fantu, in mu povedal, da se ne čutim vrednega take časti in da to pomeni ogromno odgovornost, ki se je ne čutim sposobnega prevzeti. Menda je že po nekaj tednih SKOJ bil ukinjen in smo vsi avtomatično bili vključeni v Mladinsko zvezo Jugoslavije. (Jocota sem spet srečal leta pozneje, tokrat poslovno. Rekel mi je. "Veš, kako si nas takrat razočaral"). - Takrat smo živeli v Beogradu, kamor se je oče, odvetnik, po začetku 2. svetovne vojne že drugič moral z družino umikati izven dosega fašizma. Tokrat iz Ljubljane, ker je tam pričakoval Italijane. 6 let prej pa iz Gorice, kjer je bil obsojen, jim je pa ušel v Jugoslavijo. V okolju, družbi, državi, v kateri sem živel, sem postal hudo alergičen na laž v politiki. Po padcu komunizma pa sem spoznal, da je laž laž, vseeno, ali jo uporabljajo "rdeči", "crni", "beli", ali kakršne koli druge barve, vedno z namenom manipuliranja z neumno množico. (Naj še omenim, da sem bil vedno nekoliko ponosen nase, ker med mojimi najbližjimi prijatelji ni bilo niti enega "partijca").

Moj vrstnik, Bogdan Pišot, sin "proletarskih" primorskih staršev, ki so takoj po 1. svetovni vojni zapustili Trst in s trebuhom za kruhom končali v Beogradu, je že kot mladinec vstopil v Partijo. Spoznala sva se kot bruca na strojniški fakulteti, kjer sva oba diplomirala. Bližjih stikov takrat nisva imela. Sem pa vedel, da je poštenjak, ki v Partijo ni šel zaradi kariere - kot mnogi -, ampak zaradi idealov. Njemu so pač uspeli oprati možgane. Zaradi blagega značaja in kot iskren tovariš je bil priljubljen med kolegi. Desetletja pozneje sva se znašla v istem podjetju. Oba strokovnjaka na istem področju sva sodelovala pri istih projektih. Tako sva se bližje spoznala. Kmalu sem odkril, da razmišlja podobno kot jaz. V Partiji je še bil, zaradi oportunizma, mi je pa enkrat iskreno na dolgo opisal svojo bolečo miselno evolucijo. Samo z lastnim kritičnim razmišljanjem je postopoma dojel realnost in spremenil svojo politično miselnost. - V času Miloševićevega režima naju je še posebej zblížalo to, da sva bila Slovenca. (V času vojne na Hrvaškem se je njegov sin skrival kot dezertar.) Zahvaliti se moram številnim ugodnim okoliščinam in slučajnostim, tudi državljanstvo sem že imel, da sem se aprila 1992 brez težav, seveda prek Madžarske, preselil v Ljubljano, kjer me je čakala služba. On ni imel te sreče. Je pa eden redkih mojih beograjskih prijateljev, s katerim sva ostala v stalnem stiku. In zakaj se zdaj oglašam?

Kot sem povedal, sem alergičen na očitne laži, ko nanje naletim v medijih. Predvsem, ko mi je jasno, da te niso bile izrečene po neumnosti, temveč premišljeno, z namenom.

Sredi januarja sem torej prebral članek Ambroža Kodelje: "Dražgoše ali sprenevedanje z zgodovino". Pisal je o času in dogodkih, o katerih so nam v šoli, pri urah zgodovine, do nasičenosti polnili glavo, toliko, da mi je marsikaj po več kot 60 letih še ostalo v spominu. (Seveda, o takratnem dogajanju v Sloveniji nisem vedel skoraj nič. Za Dražgoše sem prvič slišal po prihodu v Ljubljano. Glede na to, kar zdaj vem, imam razumevanje za Kodeljo in vse, ki jih moti način "proslavljanja" tega tragičnega dogodka.) Izkušnje iz preteklosti so me pa naučile preverjati, ko je to le možno, celo "splošno znane" "resnice". - In kaj mi je padlo v oči v Kodeljevem članku? - (Da je Moša Pijade kot zagrizen boljševik razmišljal tako, kot se glasijo grozovite besede, ki jih citira Kodelja, se mi je zdelo kar verjetno). - Vendar, skrajno neverjetno pa, da je kaj takega lahko javno izrekel na Prvem zasedanju AVNOJ-a v Bihaću. Bil je res baraba, je pa bil vse prej kot bedak. Prvo zasedanje Avnoja namreč ni bil skup samo zadržih profesionalnih revolucionarjev iz kroga "Tito in tovariši". Predsednik

Avnoj-a je bil dr. Ivan Ribar, ugleden predvojni zagrebški odvetnik. Med udeleženci pa je bilo še takih, ki niso bili v Moskvi ali v jugoslovanskih zaporih izšolani revolucionarji. (Kot primer: pop Vlado Zečević, pozneje komunistični politik, ki je k partizanom prestopil skupaj z večjim odredom četnikov, katerim je poveljeval.) Zanje bi take besede bile nekaj absolutno nesprejemljivega. (Na spletu lahko preberemo celoten tekst zaključkov 1. zasedanja Avnoj-a v Bihaću, ki so, za tisti čas in okoliščine - seveda za tiste, ki so bili za takojšen odpor proti okupatorju in posebno še tistim, ki so nasledili ideologiji komunistov in njihovi propagandi o boljši, pravičnejši družbi - bili popolnoma sprejemljivi. (Kaj so komunistični vodje v resnici mislili, tega v Avnojskih sklepih seveda ni sledu.) - Mimogrede, ne morem mimo naslednjega. Ali Kodelja sam, ali pa nekdo iz uredništva Novega glasa, si je privoščil majhno podlost: članek je opremil s fotografijo Kocbeka! - Drugi nesmišelj v tem članku: 1. zasedanje Avnoj-a v Bihaću je bilo novembra 1942. Tragedija v Dražgošah pa se je zgodila spomladi istega leta. Torej povezava obeh dogodkov ni možna, vsaj ne na način, kot to Kodelja podtika. Njegovo citiranje dokumenta, ki naj bi ga bil celo sam bral v beograjskem arhivu, pa se mi je zdelo precej sumljivo.

Imam sorodnika, ki je prijatelj z Jožetom Pirjevcem. Opozoril sem ga na Kodeljev članek s prošnjo, naj ga vpraša, ali mu je ta govor Moše Pijadeja na 1. Avnoju znan. Pirjevec odziv je bila njegova Glosa v Primorskem dnevniku v zadnjih dneh januarja. Ker pa je Kodelja navedel preverljiv vir podatkov, celo številko dokumenta, ki naj bi ga bil sam bral v Beograjskem arhivu, sem se spomnil prijatelja Bogdana Pišota. Poslal sem mu Kodeljevo pisanje v Novem glasu in ga prosil (vedel sem, da ga take stvari zanimajo), naj skuša priti do dokumenta. Po 12 obiskih v beograjskem arhivu, kjer so mu res šli na roko, in precejšnjim trudu, je uspel. V "dokumentu" so zapisane dobesedno tiste iste grozovite besede, ki jih citira Kodelja. Le številka "dokumenta" se nekoliko razlikuje od tiste, ki jo navaja Kodelja. (Bogdan mi je podrobno, skozi 12 pisem, sporočal o svojih naporih, preden je uspel priti do "dokumenta". Vsa ta njegova sporočila, kakor tudi sam "dokument", so seveda, preko mojega tržaškega sorodnika, končala pri Pirjevcu. Na podlagi tega materiala je nastala druga Pirjevčeva Glosa v Primorskem dnevniku, objavljena 21. marca 2013. ("Dokument" pa pišem v narekovajih, ker je to dejansko propagandni plakat ali pamflet, eden izmed številnih, ki so nastali v štabu Draže Mihajlovića in jih hrani Beograjski arhiv. Samo bedak ali pa pokvarjenec lahko tak propagandni pamflet proglasi za zgodovinski dokument!)

- Če bi vas to zanimalo, vam ves ta material pošljem, kakor tudi fotokopijo Kodeljevega "dokumenta".) Menil sem, glede na ncizpodbitna dejstva, ki jih je navedel Pirjevec in ki Kodeljo ne kažejo ravno v lepi luči, da se bo ta le moral nekako odzvati. Vsaj na svoji spletni strani. Da tudi v Novem glasu, se mi kar ni zdelo verjetno. Da bi pa Bogdana informiral, kdo je Ambrož Kodelja, sem mu sporočil spletni naslov "Ambrož Kodelja Journal". Spodaj prilagam v celoti zadnje pismo v zvezi s to zadevo, ki mi ga je Bogdan Pišot poslal 4. aprila. Do tu sem to pismo napisal pred tednom. Zaradi dolocenih pomislekov sem odlašal s tem, da bi Vam ga odposlal.

Včeraj pa sem prebral še zadnji prispevek Kodelje v Novem glasu, 11. aprila 2013. Vem, da ima g. Kodelja velike zasluge za ohranjanje še vedno visoke narodne zavesti med Slovenci na italijanskem Goriškem, posebno ko gre za Doberdobsko planoto. Vendar, s tem si ta gospod ni pridobil niti najmanjše pravice, da kot politikant manipulira z lažmi. Dokler si to privoščil na svojem spletnem naslovu, je to njegova privatna zadeva in zadeva tistih, ki to berejo in mu verjamejo. Ko pa dokazane laži plasira v javnost prek uglednega javnega medija, kot je Novi Glas, kjer si je očitno zagotovil prostor, da lahko napiše, kar mu pade na pamet, je to že resna zadeva javnega pomena. Prepuščaj uredništvu Novega glasa, naj samo izvaja zaključke. V zadnjem Kodeljevem prispevku si ta gospod ponovno privoščil ponavljanje besed (da bi jih bralci bolje razumeli, jih je prevedel v slovenščino, pa še tiskane so s poučarjenimi črkami!): "Za naše bralce je bistveno, da je citat Moše Pijadeja resničen, zato ga še enkrat objavljamo, tokrat v slovenščini: itd." To pa pomeni vztrajanje na plasirani laži.

Ker menim, da je uredništvo Novega glasa sposobno samostojnega sklepanja, sem zdaj pod priponko dodal še Kodeljev "dokument", in sicer v originalni obliki, pa tudi v prepisu, ki sem ga, zaradi težke čitljivosti plakata, ki je povrh še v cirilici, naredil s pomočjo prijatelja Bogdana.

Lep pozdrav,
Boris Gaberšček, Ljubljana.

Pripis uredništva: Zapis o Dražgošah kaže, kako živa in boleča je še rana strahot druge svetovne vojne med nami. Kocbekovo fotografijo smo zapisu g. Kodelje dali zato, ker je v članku omenjen, z veseljem pa lahko tudi povemo, da je dnevnik Delo o Novem glasu pisal še velikokrat pred omenjeno objavo.

Popotresna obnova bo podaljšana do leta 2016

Velika 15-letna solidarnost pri potresu v Posočju

Od tako imenovanega velikonočnega potresa je poteklo petnajst let. V tem času so se morali prebivalci in vsa lokalna skupnost posvečati pretežno obnovi, zato so se odpovedali marsičemu, kar bi sicer bolj množično in kakovostno počeli v kulturi, športu, počitku,

do na nekaterih že saniranih objektih, na objektih, ki še niso bili sanirani po potresu 1998, pa tudi na objektih, ki niso bili poškodovani leta 1998. Obnova po potresu 2004 še vedno poteka in bo predvidoma končana l. 2016.

Ta potres je spodbudil obliko-

operativno vodenje postopkov popotresne obnove na terenu. Potresna obnova bo predvidoma končana do leta 2016 in upati je, da bodo zanjo še zagotovljena potrebna denarna sredstva in ne bodo v ničemer prikrajšani vsi tisti, ki so na vrsti, da vendarle končajo potresno obnovo svojih hiš, domov, stanovanj in se preselijo iz začasnih namestitvev, je zapisal bovški župan, ki meni, da je vsaka posamezna zgodba zgodba zase, s svojimi posebnostmi, zapleti in razpleti. Ta občina beleži veliko pridobitev na področju infrastrukture, imajo veliko novega in kakovostnega. Po tej plati so lahko zadovoljni.

Obnovljeno je bilo tudi veliko zasebnega stavbnega fonda, naselja so urejena...

Seveda bi si ljudje želeli še bolj nadoknaditi razvojni zaostanek, ki je nastal zaradi potresa. Marsikaj je bilo v tej smeri kakovostno zastavljeno, vse pa je odvisno od človeškega faktorja - tudi prosilca za takšno razvojno pomoč in ne le strokovnih služb, ki so imele zares polne roke dela in nasvetov. Pričakovanja so bila v smeri začasnega znižanja davkov za ponoven zagon gospodarstva, pa "ni šlo skozi".

Znižanje davkov pričakujejo domačini tudi zaradi velikih omejitev, ki jih povzročajo prepovedi razvoja gospodarskih dejavnosti in razvoja prometne infrastrukture.

Da so bila in so pričakovanja še upravičena, pa je dokaz infarkt gospodarstva v zgornjem Posočju.

MM

svoji družini... Ker ni bilo prostora za hrambo, so odpeljali veliko premične kulturne zapuščine na neprimerna mesta, če je ni že prej uničil potres. Prizadel pa je tudi male popoldanske gospodarske dejavnosti v zasnovi, za katere ljudje niso bili upravičeni do odškodnine... Po drugi strani pa je pomenil varno obnovo večine stavb in za vse to so ljudje hvaležni tako državi kot vsem gradbenim strokovnjakom in reševalcem, gasilcem..., ki so zanje naredili neprimerno več, kot so morali po službeni dolžnosti. Drugi potres je, žal, povzročil ško-

vanje in sprejem zakona in drugih splošnih predpisov, s katerimi je država uredila skupne in splošne pogoje trajnega odpravljanja posledic elementarnih nesreč. V Sloveniji ustreznega zakona za to področje še ni bilo. Pomembna rešitev za hitro in učinkovito obnovo posledic elementarnih nesreč se je po pričanju ministrstva pokazala tudi ustanovitev državne tehnične pisarne na območju potresa, ki jo je Vlada RS ustanovila za lažjo organizacijsko, informacijsko in tehnično pomoč pri odpravi posledic potresa, obenem pa tudi za

Ob predavanju dr. Tatjane Rejec na škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu

Nekaj besed o organizaciji TIGR in komunistični Partiji

Na Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano je 23. januarja 2013 imela odmevno predavanje dr. Tatjana Rejec, soproga Alberta Rejca, političnega voditelja TIGR-a, z naslovom *Albert Rejec in TIGR - resnica o TIGR-u*. Pohvale vredna zamisel vodstva zavoda, ki ne zasluži samo pohvale, ampak tudi posnemanje, da bi enako predavanje bilo tudi na podobni gimnaziji v Vipavi pa še kje drugje! Rad bi se naslonil na njen popravek, ki ga je napisala na Časniku. si 3. 4. 2013 in se je nanašal na komentarje, ki jih bralci navadno puščajo na spletnih portalih. Gospa Rejec piše: "Dane Zelen (1907-1941) je padel v boju z Italijani na Mali gori pri Ribnici na Dolenjskem že 13. maja 1941 in partizani - komunisti niso bili vpleteni v njegovo smrt, saj takrat še niso bili aktivni". "Vsi vodilni TIGROVCI v partizanih (razen Maksa Rejca, ki ga niso hoteli sprejeti v Partijo) so bili člani Partije, saj so upali, da jim bo to članstvo pripomoglo, da bodo vojno preživeli". Ko sem 30. marca 1995 ob izidu knjige Zorka Jelinčiča *Pod svinčeno nebo* posegel v debato, se je tedaj name usul plaz kritik, ko sem omenil sodelovanje TIGROVCEV s Partijo, kar je tokrat potrdi-

la tudi dr. Tatjana Rejec. Dokaz za to, da so že pred partizanstvom simpatizirali s Partijo, je bila tudi literatura, ki so jo širili po Baški grapi in po Cerkljanskem, prav tako tudi njihovi tedanji nastopi in srečevanja - ne moremo govoriti o mitingih ali zborovanjih - s tamkajšnjim prebivalstvom. Danes lahko tudi javno povemo, da je Partija, vsaj nekatere, še preden so bili njeni člani, tudi finančno

ima sestanek z italijanskimi antifašisti. Od kod ta zveza? Prepovedati sestanka mu nismo mogli. Dva fanta sta šla z njim, pa sta se proti jutru vrnila sama. Rejec se ni vrnil na dogovorjeno mesto'. Bebler je preprosto zameglil Maksovo smrt kot nerazloženo delo neznanih nasprotnikov iz neznanega vzroka na neznanem mestu".

Tu bi nekaj dodal: kot mi je pripovedoval stric, ki je bil obveščevalec, naj bi bil "neki partizan", ki naj bi imel zvezo z italijanskimi partizani garibaldinci, ustreljen, preden je prišel na dogovorjeno mesto v okolici Loma pri Mostu na Soči. Mnogo let pozneje se je govorilo, da je bil ta partizan pokopan na pokopališču v Lomu. Čez leta, ko se je meja med tedanjo Italijo in Jugoslavijo odprla, pa je prišel v župnišče v Kanalu neki Italijan, ki je povedal, da je sodeloval s tukajšnjimi partizani, in prosil za podatek, v katerem Lomu je pokopališče - ker sta dva Loma, Tolminski in Kanalski, da bi rad obiskal pokopališče, kjer je pokopan njegov znanec - partizan. Žal tedaj nihče ni zapisal njegovega imena niti od kod je.

Ambrož Kodelja

Grob škofa Rožmana v ljubljanski stolnici naj postane kraj molitve za spravo

Nova vlada si prisvaja reforme in projekte prejšnje Janševe vlade

V Sloveniji z zanimanjem in hkrati z zaskrbljenostjo pričakujejo program nove vlade, ki ga je premierka, gospa Alenka Bratušek, napovedala za konec aprila ali prve dni meseca maja. Vsi, tako javnost, obrtniki, podjetniki in drugi gospodarstveniki, strokovne in druge organizacije oziroma združenja, okoli 120.000 brezposelnih ljudi, pa seveda domača in mednarodna politika želijo najnujnejše ukrepe vlade, zlasti tiste za usposobitev bank, zagon gospodarstva in za ustanavljanje novih delovnih mest. Predsednica vlade o usmeritvi in programu nove najvišje izvršilne oblasti v Sloveniji ponavlja izjave, ki ne pomenijo nič določenega, stvarnega. Nava-ja, denimo, da bo vlada usposobila

Alenka Bratušek

bančni sistem, zagotovila trdnost javnih financ, nadaljevala privatizacijo državne lastnine in uveljavljala zakonitost v okviru pravne države. Prebrali smo tudi trditve nekaterih znanih oseb, da usposobljenost in delovanje Alenke Bratušek lahko primerjamo z osebnostjo in uspehi nedavno umrle nekdanje predsednice angleške vlade, Margaret Thatcher. Nje se je v uvodniku, objavljenem v tedniku Demokracija, spomnil glavni in odgovorni urednik tega glasila, Metod Berlec. Zapisal je, "da je

Thatcherjeva podpirala nastanek samostojne Slovenije, v naši državi pa bi z njo lahko primerjali edino predsednika SDS in bivšega premierja Janeza Janšo. On je namreč podobno kot nekdanja predsednica angleške vlade, politik in državnik s hrbenico, ki resnično želi Slovenijo modernizirati in preobraziti, kot je to za svojo deželo počela železna lady". Slovenska premierka naj bi pri

Evropske centralne banke in Mednarodnega denarnega sklada) in tujim vlagateljem zagotovila, da bo njena vlada nadaljevala izvajanje projektov Janševe vlade. Zelo nenavadno je tudi, da je Alenka Bratušek, ki se je na vsak način trudila zrušiti Janševu vlado, pred odhodom na pogovore s predstavniki EU v Bruselj, poiskala nasvet prav pri nekdanjem premierju. Janez Janša ji je svetoval, naj bo na pogovorih odkrita.

Predsednica vlade je telefonski klic Janezu Janši potrdila. Morda je zgolj slučaj, ali pa tudi ne, da bo objava politike in programa nove vlade, z navedbo reform in drugih ukrepov za premaganje

krize v Sloveniji, časovno blizu desetemu kongresu Slovenske demokratske stranke. Ta bo 11. maja v Celju. Stranka se na svoje zborovanje pripravlja oslabiljena, zato, ker je z vodenjem prejšnje vlade nosila glavno breme nepriljubljenih ukrepov in kritik zaradi splošnega varčevanja v državi. Podpora volivcev stranki se je v enem letu delovanja vlade zmanjšala za okoli deset odstotkov. Dodati je, da je Janez Janša, predsednik SDS, že od nekdaj deležen odurnega osebnega in družinskega sramotenja.

Močna SDS naj bi bila porok za družbene spremembe v Sloveniji, zato bodo na kongresu Janeza Janšo skoraj zagotovo ponovno izvolili za njenega predsednika. Janša SDS vodi že dvajset let. V tem obdobju je iz obrobne politične stranke razvil prvo ali drugo najmočnejšo politično silo v Sloveniji. Stranka ima tudi odlične mednarodne zveze. Na kongresu SDS v Celju bodo sprejeli tudi resolucijo z naslovom Družba svobode in odgovornosti. V osnutku dokumenta je tudi zapisano, "da so v Sloveniji zlasti s t. i. vseljudskimi vstajami oživele zasnove ljudskih demokracij, kakršne so izvajali komunistični režimi po letu 1945".

In še zapis o dveh dogodkih, ki kličeta k dobremu v slovenski družbi in državi. Odgovorni urednik slovenskega katoliškega tednika Družina Franci Petrič je po slovesnem pokopu nekdanjega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana objavil nov komentar o verskih in svetnih razsežnostih dogodka v ljubljanski stolnici. V svojem zapisu je priporočil, "naj škofov grob med nami odslej postane kraj molitve za spravo v našem narodu". Tudi pomenljiv dogodek za naše versko in narodno življenje pomeni Ešejo o svetosti Lojzeta Bratuža. Napisal ga je in objavil v posebni brošuri dr. pater Bruno Korošak iz Frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici. V predgovoru svojemu delu, ki je izšlo v zbirki O zgodovini Primorske, je zapisal: "Ker sem se v svojem življenju precej ukvarjal s postopki za beatifikacijo in kanonizacijo raznih svetniških kandidatov, sem se tu-

Lavričeva knjižnica Ajdovščina

V Lavričevi knjižnici v Ajdovščini je bila v torek, 23. aprila 2013, predstavitev umetnostne topografije občin Ajdovščina in Vipava, ki je izšla v zbirki Umetnostna topografija Slovenije. Knjigo je uredila dr. Helena Seražin, predstavila jo je skupaj s sodelavko Tanjo Martelanc, ki je ob tej priložnosti pripravila predavanje Stavbna zgodovina Vipavskega Križa.

Knjižna zbirka Umetnostna topografija Slovenije prinaša temeljne inventarne popise naše umetnostne dediščine. S strokovno besedo in sliko predstavlja vse, kar se je po slovenskih krajih umetnostno zanimivega in pomenljivega

ohranilo, opominja na izgubljenost, opozarja pa tudi na tisto, kar bo dediščina (morda) še postalo. Predstavljena knjiga zajema dediščino Zgornje Vipavske doline, kjer so zaradi svoje lege med Mediteranom, Notranjsko in Goriško že vse od antike naprej nastajali dragoceni umetnostni spomeniki, ki so vredni, da jih (pre) poznamo, cenimo, ohranimo in da smo nanje ponosni.

Knjigo je izdal Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU. Ob tej priložnosti so udeleženci predstavitev lahko knjigo tudi kupili po ugodnejši ceni.

di v svojem preživljanju zadnjih 17 let v novogoriškem frančiškanskem samostanu pričel zanimati za primorske svetniške kandidate. Mojo pozornost sta vzbudila predvsem Božji služabnik frančiškan Monald Koprski in glasbenik Lojze Bratuž. Ker pristojni redovni in škofijski uradniki zaradi pomanjkanja časa niso utegnili uvesti janju predpisanih postopkov, sem se odločil, da janju pripravim vse potrebno gradivo, pristojne ustanove pa mu bodo nadele

samo še pravni okvir. Gradivo o Lojzetu Bratužu objavljam v tej brošuri, v upanju, da bo vse to pravno oblikoval goriški škofijski ordinariat in poslal v preučitev Kongregaciji za svetniške postopke, v Vatikan. Teološki pregled Ešeje o svetosti Lojzeta Bratuža je opravil dr. p. Viktor Papež iz vrha frančiškanskega reda, delo pa je lektorirala prof. dr. Lojzka Bratuž, hči morebitnega svetniškega kandidata, Lojzeta Bratuža.

Marijan Drobež

O nenadni spremembi stališč pri vladajočih strankah

Preobrat na vladi

Ob spremljanju zadnjih medijskih nastopov nove slovenske vlade in predvsem njenih dveh najpomembnejših predstavnikov, predsednice Alenke Bratušek in ministra za ekonomijo Uroša Čuferja, kar ne moremo mimo znane večstoletne modrosti "Vse se vrača, vse se plača". Rek, ki nosi v sebi precejšnjo dozo sarkazma in privoščljivosti, je danes vse bolj na ustih predstavnikov slovenske desnice in predvsem stranke SDS. Z nekoliko drugačnimi in elegantnejšimi besedami, si ga je privoščil tudi nekdanji finančni minister Janez Šušteršič ob ocenjevanju dela nove vlade.

Nova vlada, star program

Javni nastopi sedanjih predstavnikov vladne koalicije so mestoma res paradoksalni. V slabem mesecu, odkar so prevzeli oblast, so namreč "morali" spremeniti mnenje glede bistvenih postavk svoje politike. Začeli so zagovarjati rešitve, ki so jih prej ostro kritizirali in zaradi katerih so dnevno napadali predvsem nekdanjega finančnega ministra Janeza Šušteršiča. Danes pa Bratuškova in Čufer ravno Šušteršičeve zamisli predstavljajo kot edino možno rešitev iz stanja krize slovenskega gospodarstva. In to ne samo v slovenski javnosti, ampak pred širšo svetovno javnostjo. Bratuškova je o tem govorila s predsednikom Evropske komisije Josejem Manuelom Barrosum in predstavniki najvidnejših evropskih

institucij. Čufer je stanje v Sloveniji najprej predstavil na vrhu OECD v Dublinu, prejšnji konec tedna pa tudi na vrhu Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke v Washingtonu. Še najbolj odmeven (vsaj v slovenski javnosti) je bil intervju, ki ga je Alenka Bratušek imela na televizijski postaji CNN in ki je postal prava youtube uspešnica. Bratuškova, ki jo je odgovarjanje v angleščini očitno spravilo nekoliko v zadrego, je vseskozi očitno kukala v "skrite plonk listke" ter v krajšem petminutnem intervjuju vseskozi premlevala eno samo misel: "We can and we will solve our problems ourselves" (Lahko sami rešimo svoje probleme in to bomo tudi storili). Stalno ponavljanje enega in istega stavka je na koncu bilo že prav groteskno.

Bistvo vsega tega nastopanja v javnosti pa je dejstvo, da nova vlada predstavlja mednarodnim partnerjem program za izhod iz krize, ki je na las podoben tistemu, ki ga je zagovarjala Janševa vlada z ministrom Šušteršičem na čelu. Največjega problema slovenskega gospodarstva, krize bančnega sektorja, se bo tudi nova vlada lotila s sistemom "slabe banke". Ge za ustanovitev posebne državne agencije, na katero bodo preneseni "slabi krediti" bank, ki jih bo država skušala

prodati na trgu. Očiščene banke naj bi imele takojšnjo možnost ponovnega zagona gospodarstva z normalno politiko kreditiranja. Bratuškova obljublja, da bo ta projekt stekel junija. Drugi bistveni projekt, ki je bil prevzet od prejšnje vlade, je Slovenski državni holding oziroma ustanovitev posebne družbe, ki bo prevzela nadzor nad državnim premoženjem (državnim deležem v posameznih pod-

Uroš Čufer

jetjih) z naloge njegove privatizacije: Bratuškova je mednarodnim partnerjem obljubila, da bo v kratkem sporočila imeni vsaj dveh večjih podjetjih, za katera naj bi se začel postopek privatizacije. Tretji del programa, ki ga vlada Bratuškove stalno poudarja in ki je povzet po programu

Janševe vlade, so varčevalni ukrepi, predvsem govorimo o rezih v javni sektor. Nedavno je minister za notranje zadeve Gregor Virant potrdil, da bodo izpeljali tiste reze, ki jih predvidevata proračuna za 2013 in 2014 in ki jih je sprejela prejšnja vlada. Ravno v teh dneh potekajo pogajanja s sindikati, da bi se našlo skupni jezik pri rezih v višini 158 milijonov evrov v masi plač za javne uslužbenke.

Preobrat za 180 stopinj

Nič čudnega ne bi bilo v vsem nastetem, če bi pozabili na zadržanje danes vladajoče Pozitivne Slovenije do vseh omen-

jali potrebo po zagonu (državnih) investicij, ki naj bi posledično prinesla tudi zagon gospodarstva in rast, v nasprotju s politiko varčevanja. Skratka, navzeli sta se začetnega Hollandovega duha, ko se je francoski predsednik še predstavljal kot nasprotje nemške kanclerke Merklove. Med ukrepi, ki jih je vladna koalicija pogosto omenjala, je bilo tudi zvišanje stopnje DDV. Varčevalnim ukrepom pa so ostro nasprotovali, začeni z zakonom o uravnoteženju javnih financ, ki je prvi prinašal predlog znižanja mase plač v višini 5 odstotkov. Kaj je od tistega še ostalo danes? Pravzaprav bolj malo. Ob prevzemu vladnih pooblastil so v novi vladi še govorili o pomembnih infrastrukturnih projektih. Potem pa je prvega infrastrukturnega ministra Igorja Maherja "povozila" afera s črno gradnjo, zdajšnji minister Samo Omerzel pa se je moral ukvarjati z afero direktorja direktorata za energijo, ki ga je sam imenoval. Gre za Antona Žagarja, ki ga obtožujejo, da je v času, ko je bil zaposlen na Darso vodil sporne milijonske posle (enega od spornih poslov, vrednega milijon evrov, naj bi zagotovil prav Omerzelu): Žagar je zaradi tega že odstopil.

Kaj pa investicije? Ni še jasno, kaj bo iz te moke. Denarja za drugi tir Koper - Divača ni, gradnja razvojne osi (avtocestne povezave) med Koroško in Belo Krajino se bo tudi podaljšala. Projekt gradnje drugega bloka jedrske nuklearke naj bi Omerzel

začasno zamrznil, nadaljeval (po predvidevanjih) naj bi se projekt Teš 6 in projekt hidroelektrarn na Savi. Iz prejšnjega programa naj bi ostal tudi dvig DDV, ki postaja iz tedna v teden bolj realna opcija.

Vsi ostali ukrepi, ki jih vlada predstavlja mednarodni javnosti in so dediščina Janševe vlade, pa so bili za Bratuškovo še nekaj tednov pred izvolitvijo pravi tabu. Najbolj očiten primer tega je bila slaba banka. Poslanec PS Peter Vilfan (nekdanji košarkar) je v eni od razprav dejal, da "Slaba banka prinaša predvsem veliko slabega". Bratuškova je skupaj z drugimi poslanci v svoji poslanski skupini še oktobra lani (pred dobrega pol leta!) prispevala podpise za zahtevo za referendum proti slabi banki. Čufer je še v času, ko se je predstavljal parlamentarnemu odboru za finance (pred dobrim mesecem), dejal, da bo treba projekt slabe banke dodelati in sprejeti nekatere spremembe. Tudi od tega danes ni več ničesar. Nekdanje zadržanje, da privatizacija državnih deležev ni nujno dobra in racionalna odločitev, je vlada prav tako spremenila in danes govori o potrebi po takojšnji privatizaciji dveh večjih državnih podjetij, med njimi ene banke. Kaj pa nasprotovanje varčevalnim ukrepom? Kot že povedano, minister Virant prepričuje v teh dneh sindikate, naj popustijo in sprejmejo dodatni rez v maso javnih plač v višini 158 milijonov evrov.

Pravi preobrat, kot se šika, ni kaj. Očitno so vladne zadolžitve in odgovornost pred Evropo nekaj povsem drugačnega kot nasprotovanje iz opozicijskih klopi.

Andrej Černic

Vrnitev k nekdanjim pristnim poklicem

Med mladimi velik porast zanimanja za čebelarstvo

Zanimanje za čebelarstvo med mladimi beleži neverjeten porast, opazuje predsednik Čebelarke zveze Slovenije (ČZS) Boštjan Noč. Nagnjenje k čebelarstvu

neugodnih vremenskih razmer lani pridelali zelo malo medu - okoli 600 do 800 ton, kar predstavlja tretjino običajne letine. Čebelarji lahko ob povprečni letini in

du na prebivalca, kar pomeni, da ga za lastne potrebe potrebujemo približno 2500 ton. "Slovenci pridelamo skoraj manj medu, kot ga pojemo. Tukaj imamo še rezerve, seveda pa smo zelo odvisni od vremena", je pojasnil prvi mož ČZS.

Slovenski čebelarji po ocenah 70 do 80 odstotkov medu prodajo na domu. "Najboljša pot za potrošnika je kupovati na domu, torej pri tistih, ki jim zaupa", je dejal Noč.

Pred kratkim je sicer začel teči rok za oddajo vlog za pridobitev sredstev na javnem razpisu, ki ga je v sklopu tehnične pomoči čebelarjem za leto 2013 objavilo ministrstvo za kmetijstvo in okolje. Skupna višina nepovratnih sredstev znaša do 339.940 evrov.

Noč je glede tega dejal, da je sredstev "vedno premalo", je pa zadovoljen, da je tudi na tem področju prišlo do napredka. Pred petimi leti za sofinanciranje opreme ni bilo namenjenih nič sredstev, lani pa okoli 180.000 evrov. "Vendar za takšno število čebelarjev je to še vedno premalo", je še dejal Noč.

je tudi sicer zelo veliko, kar potrjuje tudi podatek, da se je povprečna starost čebelarjev iz 66 let, kolikor je znašala pred petimi leti, že znižala pod 60 let, je za STA povedal Noč.

Za ocene o tem, kako so čebele preživele zimo oz. koliko čebelih družin je čez zimo umrlo, je še prezgodaj, saj prebujanje narave letos nekoliko zamuja. O stanju čebelih družin bo več znane konec marca oz. v začetku aprila, je pojasnil Noč. Slovenski čebelarji so zaradi

normalnem številu čebelih družin (to je od 140.000 do 150.000) pridelajo od 2000 do 2500 ton medu, je ocenil Noč.

Ob tem je opozoril, da imamo v Sloveniji pogoje za še večjo pridelavo medu, predvsem na račun neizkoriščenih gozdnih paš. "Zato je treba spodbujati prevozno čebelarstvo na gozdne paše", je pojasnil.

Samooskrba z medom v Sloveniji bi lahko bila večja. Slovenci na leto pojemo približno 1,2 do 1,3 kilograma me-

Okrogla obletnica obratovanja

Kmečki turizem "Pri Cirili" praznoval 20. rojstni dan

Doberdobska vaška skupnost je prejšnji konec tedna praznovala nadvse prijetno obletnico. Pravzaprav je šlo za rojstni dan. V nedeljo, 14. aprila, je bilo namreč v kmečkem turizmu Pri Cirili organizirano slavlje za vse goste, prijatelje in znance ob 20. obletnici delovanja. Ob rujni kapljici, dobrem narezku in glasbeni spremljavi, je bila ta priložnost seveda tudi odličan trenutek za obujanje spominov in lepih trenutkov, ki so se zvrstili v teh dveh desetletjih. Toliko časa je namreč že preteklo odkar je 15. aprila 1993 družina Ferfolja, ki jo vsi Doberdobci in številni prijatelji poznajo z družinskim vzdevkom "Čuočevi", slovesno prerezala trak in tako odprla nove prostore.

Slikovit in čustven prikaz delovanja teh dveh desetletij sta s predstavitev in nagovorom vsem prisotnim posredovala mlada Sanja Vogrič (v slovenščini) in družinski prijatelj Amerigo Visintini (v italijanščini). V kratki, a učinkoviti predstavitvi, je bil prikazan prerez dogajanja in delovanja kmečkega turizma "Pri Cirili", ki gre onkraj enogostinske ponudbe. Drži namreč, da se je kmečki turizem v vsem tem času

izkazal kot zanesljiva stalnica za vse prijatelje in mimoidoče, ki si zaželijo požirek dobrega domačega vina ali kakovostno ponudbo domačih jedi. V letih pa je okvir kmečkega turizma nekoliko prerasel to dimenzijo: v njem je družina Ferfolja začela prirejati tudi vse pogostejše prireditve s kulturno in družbeno vsebino. Nova, širša razsežnost po-

novrskost ter človeka v njej. Zaslužna za tovrsten razvoj in predvsem dolgo obdobje delovanja kmečkega turizma "Pri Cirili" sta zakonca Franc Ferfolja in Cirila Lestan, ki sta ob izdatni pomoči sina Mateja vselej in z veliko vnemo ter požrtvovalnostjo upravljala domači gostinski obrat. K razvoju in razcvetu domačega kmečkega turizma je ve-

nudbe je tako odprla vrata kmečkega turizma številnim domačim slikarjem, ki so tam razstavljali svoja dela, na sporedu so bili še pesniški večeri in predstavitve knjižnih del. Zadnja od slikarskih razstav po kronološkem vrstnem redu, je še na ogled: gre za dela v Gorici živeče avstrijske slikarke Aloisie Schleinder, ki z izrazitimi kromatičnimi učinki rada slika naravo in nje-

liko pripomogla tudi Nadja Lestan, še ena družinska članica "Čuočevih". Vsi omenjeni vidiki so prejšnjo nedeljo, 14. aprila, ob obeležitvi 20. obletnice prišli še kako do izraza. Uradnemu delu je sledil seveda še "manj uradni" z zdravico in prisrčnimi željami vseh prisotnih za nadaljnje delo in uspeh doberdobskega kmečkega turizma.

AC

Priznanje za slovensko kulinariko na pariškem sejmu Slovenska kuharica najboljša v Vzhodni Evropi

Kuharska knjiga *Okusi pokrajin*, ki jo je Janez Bogataj pripravil v sodelovanju s Stevom Karapandžom, je na pariškem sejmu gastronomske in kulinarčne literature "Festival du livre culinaire" prejela nagrado za najboljšo knjigo v kategoriji Vzhodna Evropa. Knjiga, ki jo je izdal Studio Moderna, je poleg slovenske izdaje dostopna še v srbskem, črnogorskem, bosanskem in hrvaškem jeziku. V kategoriji Vzhodna Evropa so se za nagrade potegovali še knjige iz Madžarske, Litve, Nizozemske in Združenih držav Amerike.

Na sejmu, ki je letos potekal

med 22. in 24. februarjem, se je za nagrade v različnih kategorijah potegovalo več kot 3500 knjig s celega sve-

ta. Prireditve, na kateri si je bilo mogoče ogledati še vrsto predstavitev in se udeležiti številnih degustacij, je potekala v prostoru

Janez Bogataj

rih Carrousel du Louvre, obiskala pa jo je tudi slovenska veleposlanica v Parizu Veronika Stabej.

Novost za strastne lovce

Na lov s pametno puško in mobilnim telefonom

Vse več je aplikacij za pametne mobilne telefone, ki so namenjeni lovcem. Proizvajalci ne ponujajo lovcev zgolj aplikacij s satelitskimi zemljevidi in natančnimi vremenskimi napovedmi, ampak tudi zvočne vabe za različne živali, kot so jeleni in race. Lovci lahko vodijo natančne dnevnike o vsakem lovu, po novem pa so na trgu tudi pametne puške. Nekoč so bili lovci opremljeni zgolj s puškami in strelivom, danes pa lahko na pametnih mobilnih

Pri tem navaja aplikacijo iHunt Journal, ki omogoča shranjevanje in iskanje različnih podatkov, kot so termini in lokacije lova, značilnosti živali, ki so jih ulovili, kot je prehrana, ali zemljepisne koordinate sledi živali, ki so jih našli. Obstajajo tudi aplikacije, ki tako lovcem kot ribičem predvajajo informacije o najboljših pogojih in vremenu za lov in ribolov kjerkoli na svetu. Aplikacija Primos Hunting Calls ponuja glasove približno dvajsetih različnih živali, ki so najpogostejše

posnemajo glas določene živali.

Na voljo je tudi aplikacija za lov na plenilce, ki so značilni za Severno Ameriko. S pritiskom na gumb je tako na pametnem telefonu možno dobiti glasove kojotov, lisic, volkov ali pum. Ponujajo celo glasove ranjenih živali ali spremljanje njihovih krvavih sledi. Država pa je poskrbela za aplikacije, ki opozarjajo lovce na zakone in pravila v lovu. Razvoj tehnologije omogoča tudi pametne puške, ki so bile predstavljene na letošnjem ameriškem sejmu zabavne elektronike. Z aplikacijo za pametno puško ob iPadu bo lov postal podoben video igrici.

Za bivanje v naravi je praktična tudi aplikacija Bug Spray, ki s svojim ultrazvokom odganja žuželke. SAS Survival Guide pa je namenjen vsem, ki bi se radi izognili nevarnostim, ki se lahko pripetijo med bivanjem v naravi. Časnik pa ne navaja, kako so se na aplikacije za bolj učinkovit lov na živali odzvali nasprotniki lova in društva za zaščito živali.

telefonih natančno spremljajo svoje gibanje, pa tudi premike in oddaljenost svojih kolegov, iščejo čakališče, ne da bi preveč tavalj okoli, ter vabijo divjad z izvirnimi živalskimi zvoki.

tarča lovcev. Med njimi so jeleni, losi, purani, race, gosi in podobne živali. Obstajajo tudi aplikacije, ki so specializirane za določene živali, lovcev pa svetujejo, kdaj naj

lahko pripetijo med bivanjem v naravi. Časnik pa ne navaja, kako so se na aplikacije za bolj učinkovit lov na živali odzvali nasprotniki lova in društva za zaščito živali.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVI22C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 23. aprila, ob 14. uri.

Odhajanje, ki zaboli v duši

Okna brez luči

Čeprav živim na vasi že več kot deset let, sem po navadah ostala meščanka, veliko bolj zadržana sem od sovaščanov, ne maram predolgih klepetov, opravljanja še manj, še vedno pa raje uporabljam telefon, kot da hodim od hiše do hiše. Prirojene malomeščanske navade pač, ki se jih človek težko znebi.

In prav zaradi tega sem šele po dveh dneh izvedela, da je priletna sosedka, ki živi v naši bližini, padla in utrpela več zlomov. Nič takega za dvajsetletnika, tam pri osemdesetih pa tak padec popolnoma spremeni življenje.

Poklicala me je hčerka, s katero sva dobri prijateljici, pa čeprav preko spleta, kot se za našo generacijo spodobi. Razložila mi je, kako je z mamo, pravzaprav kako je s starši, saj je tudi tata bolan in zaradi zloma stegenice obsojen na berge. Pravzaprav je iskala podporo pri iskanju novega doma za domačega psa. S solzami v očeh in z bolečino v srcu, kajti tudi starši se od kužeta nočejo ločiti. Povedala je, da bosta živela pri sestri, pri eni izmed dveh hčera, hiša na Kržadi pa bo ostala po vsej

verjetnosti dolga leta prazna.

Molčim. Spet me je življenje prehitelo. Spet sem v svoji naivnosti mislila, da bo vse vedno tako, kot je bilo. Tako kot je bilo ob mojem prihodu v to vas. Čisto na dnu duše sem sicer čutila, da resnica ni taka, da se vasi praznijo, da mladi ljudje odhajajo v mesta, starejši pa nas počasi zapuščajo. In da predvsem starih kraških hiš nihče več ne mara. A to je bila samo slutnja, zaradi svoje vesele in optimistične narave sem živela v upanju, da težkih ločitev in temnih oken okoli mene ne bo.

Danes sem ob vrnitvi domov zaznala tišino. Arona ni bilo, da bi nas obljajal, okna so bila zastarta, polkna pa tesno zaprta. Hiša na Kržadi je prazna in nema spremljala naš prihod domov. Kepa v grlu in tisoč spominov. Na gospo Ano, ki je poznala vse oblake in je zagotovo vedela, kdaj bo dež. A ne samo to, tudi za zimo je vedela povedati, koliko bo trajala, in za pomlad, ki je še dolgo ne bo. In poleti je nisva mogla prepričati, da ni potrebno, da

se zaradi naju z Otonom odreka kumaricam in para-dižnikom. Ana je rada delila, bila je dobra po srcu in delavna. Predvsem delavna ...Tako

ljudje žal obstajajo. Ano sva imela z možem rada, ker nama je podobna. Časa za posedanje in za klepet ni imela nikoli, ker jo je vedno pre-

ganjalo delo. Pri hiši dela nikoli ne zmanjka, je vedela povedati, in vsi na vasi so jo imeli radi in ji odpuščali, da nikoli ni imela časa za kavo in posedanje. Še manj za opravljanje.

Vsi ti spomini polnijo tišino dvorišča in slutnjo žalostnih zastrtih oken. Rada bi Ani povedala, da jo imamo radi, da je bilo sobivanje z njeno družino nadvse prijetno. A v tem sem tudi jaz Kraševka. Nežnih besed že iz otroštva nisem vajena. In mi grede težko iz ust. Predvsem, ko gledam človeka v oči in ko me slutnja odhajanja tišči za grlo. Odhajanja ne maram, ne maram, ker briše moje stalnice, moj občutek var-

nosti. Ne maram ga, ker so dobri, poštene ljudje del mojega življenja, del mene. In temna okna boljjo, režejo globoko v dušo.

Ana in Oton sta z mojim življenjem tesno povezana. In z najinim prihodom v to vas. Spremljala sta nas z besedami in pozdravi, spodbujala moža, ki se je spopadal s prvimi slovenskimi besedami. In ko sem bila najbolj svojeglava in trmasta, je bil Oton edini, ki je verjel v moje delo in z menoj kopal luknje in kanale za odtok vode na parkirišču pred vrto.

Prihaja večer, po čisto poletnem tednu tudi dež in luči počasi ugašajo druga za drugo. Kot življenje so, ki ga sestavlja na tisoče trenutkov. Ko trenutki ugašajo, ugaša tudi delček nas samih. In ostajata tema in tišina ... in samota.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

152

Minuli teden sem imel urnik vsak dan zelo natrpan, včasih se mi zdi, da je časa premalo za vse obveznosti, a zvečer nimam nikdar več tistega zadovoljstva, ki so ga včasih imeli preprosti ljudje na kmetih, ko so zvečer utrujeni, a hvaležni premislili dan in si priznali, da je bil poln, delo opravljeno, življenjski krog dneva sklenjen.

Vse bolj se mi zdi, da sem, podobno kot veliko drugih, vkljenjen v nenehno tekanje, hitenje in neredko se zvečer sprašujem, čemu vse to, kakšen smisel ima pravzaprav vse to moje tekanje.

Kolega iz tednika Voce Isontina me je pred časom zaprosil, ali bi lahko prišel v soboto na trg pred novogoriško železniško postajo, na tisti trg, ki ga Goričani poznajo kot Transalpina, Novogoričani pa so upali, da se bo preimenoval v Trg Zedinjene Evrope, a do tega ni prišlo zaradi političnih razlogov, kot ta trg, ki ima na sredi preprost in danes že bled Vecchietov mozaik, ni nikdar zaživel kot kraj srečevanja med Goričani z obeh strani nekdanje državne meje. Pravzaprav državna meja še stoji, le peš, s kolesi in motorji se na tem trgu lahko danes svobodno premikamo, kot sem lahko opazoval, gredice za zelenje pa onemogočajo prehod avtomobilom. Meja torej je še, ni samo v glavah in ni samo navidezna, ampak stoji. Naprošen sem bil, da povem nekaj o življenju ob meji danes, iz Lombardije je namreč prišel avtobus, poln mladih; štiri dni so se dijaki neke tamkajšnje šole mudili v Sloveniji, tik pred odhodom domov so hoteli videti še od blizu, kako je nekdanja državna meja delila Goriško na dvoje. Na trg sem prišel pol ure pred najavljenim prihodom avtobusa in sedel k eni od miz, ki jih ima bar pred železniško postajo v Novi Gorici; bilo je lepo, sončno pomladno popoldne, Gorica ob sobotah deluje še bolj zaspalo kot sicer, tudi na kolodvoru ni bilo nič drugače.

Na peronu je osamljen par srednjih let molče čakal na vlak, prišla je tudi mama srednjih let s hčerko in njeno prijateljico, vse tri so kramljale z mobilnim telefonom s svetom, ki je bil drugje. Naročil sem kavo, za Slovenijo je presenetljivo dobra v tem baru, zraven mene je sedela četverica angleških fantov, ki so pridno pili pivo, videlo se je, da so študentje, ki so na poti, bili so oblečeni v kavbojke in majice, nahrbtniki so izdajali, da potujejo že več časa, nikamor se jim ni mudilo, mobilne telefone so odložili na mizo pred seboj, kramljali so in se nastavliali božajočemu soncu, občasno je eden od njih vstal in počasi odšel naročit prijaznemu mlademu dekletu v bar še eno "rundo" piva. Veselo sem jih gledal, zares sem jim privoščil pivo, bilo je ravno dovolj toplo, da so v pitju zares uživali.

Počasi sem pil svojo kavo in opazoval lepo skupino ruskih plavalasih dečkov, ki so v urejeni skupini in pod budnim očesom profesorja prišli na trg, odšli na sredino, postavili eno nogo v Italijo in z eno ostali v Sloveniji in se tako fotografirali v vrsti. Razposajeno so z eno nogo vstopili v Italijo, se zvedavo ozirali po lepem pročelju novogoriškega kolodvora in hitro spet šli na avtobus, ki jih je odpeljal naprej; videl sem, da so se peljali za slovenskim avtomobilom, v katerem je najbrž bil lokalni vodič.

Zapiskal mi je prenosni telefon, kolega me je s sms sporočilom obvestil, da so v zamudi, dodal je še, da upa, da bom počakal. Nerač pišem sms sporočila, samo ko je nujno potrebno, odgovarjanje in sem se potrudil le toliko, da sem napisal: "Čakam vas".

Bil je eden tistih lepih pomladnih popoldnevov, ko ti mir nekako sede v dušo, imel sem torej čas zase, lahko bi bral, a iz prtljajnika nisem vzel nobene od knjig, ki sicer redno potujejo z mano, raje sem samo sedel ter opazoval ljudi okrog sebe. Pročelje železniške postaje sem imel za hrbtom, sedel sem tik majhnega muzeja o meji, tam si ga

je zamislil prijatelj Andrej Malnič, ki je imel občutek za prostor in čas; ja, Andrej je vedel, kaj je umeščenost v prostor in čas in prav vsak dan ga še kako pogrešam v Gorici. Vstopil sem v muzejsko sobo in malo pokramljal s študentko, ki je tam zaman čakala na obiskovalce.

Stari upokojenec je mimo pripeljal svojega črne-ga psa, dobrodušna mrcina je imela veliko več volje do sprehajanja od njenega gospodarja, izginila sta nekje za vogalom, seveda je prej pes na vogalu zaznamoval svojo mejo.

Spet sem sedel za mizo in se zazrl proti Sveti Gorici skozi topole redkih vej, opazoval, kako so na italijanski strani trga štirje avstrijski možje parkirali svoj odurno grd kombi in prišli čez trg do bara, se usedli in naročili kavo ter razgrnili zemljevid, na katerem so preučevali državno mejo.

Imel sem čas, da sem razmislil teden, ki je bil za mano; svoje dnevne obiske pri vedno bolj nemočnem, bolnem očetu sem umestil v tisto svoje vsakodnevno spraševanje o tem, kaj sploh počnem tukaj, ki mu ni videti konca, prav tako prijatelja Andreja in navsezadnje tudi Jenny, ja, Jenny Jack, kot se je na spletnem omrežju Facebook sama podpisovala. Umrla je nenadoma, za njeno smrt sem izvedel s spleta, še tri dni prej sva si pisala, nikdar je nisem vprašal, kako se v resnici imenuje, a postala sva zares prijatelja, pogrešal bom njena mnenja o pričujočih zapisih in njeno človeško toplino. Na svojem profilu je imela zapisano, da je ateist, kar mi je večkrat potrdila v svojem pisanju, tudi takrat, ko mi je letos za Veliko noč iskreno voščila in dodala, da sama sicer ne veruje, a bo vseeno pripravila velikonočno kosilo za hčerko in njene otroke...

Prijatelj in pesnik Ivo Frbežar mi je napisal, da ji je bilo ime Maja, živela je v njegovi sosesčini, potrdil je, da je bila zelo lepa, topla, kultivirana oseba, ter dodal, da je leto dni imela raka, ki jo je tudi iznenada pokončal, da pa ni nikomur hotela težiti s tem in je zato to svojo bolezen skrbno skrivala pred zunanjim svetom.

Mojo prijateljico Jenny Jack, s katero sva se večkrat dogovarjala za srečanje na kavi, a se nikdar nisva, povabil sem jo tudi v Oglej, a ni nikdar prišla, so pokopali v družinskem krogu, Heleno F. sem prosil, naj sestri in sorodnikom izrazi sožalje, kar je tudi storila. Helena mi je tudi obljubila, da bo prižgala svečo v mojem imenu. Kolega Jurij Popov, najin skupni prijatelj, ki Jenny Jack tudi ni osebno poznal, je napisal na splet nekaj lepih besed o njej, sam sem zanj zmolil in zaželel, da bi uživala večni mir. Zvečer sem prisluhnil glasbi Van Morrisona in si zavrtel njegovo Days like this, ki jo je tudi Jenny imela zelo rada; ko je včasih deževalo, sem ji poslal kako njegovo pesem in vedno se je toplo zahvalila; pripadala sva isti generaciji izgubljenih, tistih, ki so šele v poznih srednjih letih razumeli, da ničesar niso razumeli v življenju.

Tako sem sedel tam, na trgu pred novogoriškim kolodvorom in čakal, da pridejo mladi italijanski dijaki, popoldansko sonce me je božalo, ko so mi prišli v misli verzi Van Morrisonove pesmi Days like this (Taki dnevi so): "When it's not always raining there'll be days like this... Ko ne dežuje vedno, pride čas tudi za take dneve..."

Ja, lep popoldan je bil, Gorica je bila krasna, spokojna, nekako čista.

Mladih iz Lombardije ni preveč zanimala zgodovina, raje so poslušali zgodbe o življenju ob meji skozi čas.

Zvečer sem doma končal prebirati roman Mire Mihelič Obraz v zrcalu.

Bil sem ga dolžan samemu sebi in pisateljici, prevajalki, lepi osebi.

Ko sem knjigo odložil, sem se spomnil na Jenny Jack in se vprašal, ali je ona kdaj morda brala Mi-ro.

Uspehi in padci na naših nogometnih igriščih

Solze sreče (Breg) in grenkobe (Kras)

Občnem zboru Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, slovesu – ganjenega – dolgoletnega predsednika Jureta Kufersina in imenovanju novega prvega moža športne krovne organizacije Ivana Peterlina prihodnjič. Tokrat ravno tako o solzah, ki pa so jih točili iz različnih, tekmovalnih razlogov.

V nedeljo, na dan, ko so odprli voliča, sta padli prvi dve odmevni dokončni sodbi v amaterskih ligah za sezono 2012/2013. Kras po enem samem letu v medželezni, sicer že polpoklicni D ligi zapušča to ugledno tekmovalje, saj je po porazu s 3 proti 1 v Padovi proti San Paulu in nekaj neugodnih okoliščinah na drugih igriščih dva kroga pred koncem že matematično obsojen na izpad v deželno elitno ligo. V repenskem taboru so se tako morali sprijazniti z bridkim razpletom, pri Bregu pa se tri kroge pred koncem prvenstva druge kategorije veselijo zgodovinskega napredovanja v prvo amatersko ligo, sploh prvega za dolinski klub. Odločilna je bila nedeljska zmaga v Dolini proti drugouvrščenemu Turriaci/Foglianu z 2 proti 0, dejansko pa je bila to le češnja na torti sijajne, neponovljive sezone za Brežane.

Začnimo pri solzah grenkobe. Potem ko so četrtoligaško prvenstvo okusili že pred dve-ma letoma, so pri Krasu pred letošnjo sezono zagotavljali, da napak izpred dveh let ne bodo ponovili. Tedaj so zaupali tržaškimi nogometašem, protagonistom prvega napredovanja iz elitne lige, letos pa

so iskali okrepitve v sosesčini. Dejansko pa so se dobri dve tretjini prvenstva kljub temu mučili na dnu, porazi so se vrstili, pozimi pa je uprava dodatno posegla na kupo-prodajni borzi, da bi ojačila moštvo. Trener lanskega prestopa Sergej Alejnikov se je umaknil, njegov naslednik, Puljčan Dragutin Ristić, pa je zdržal mesec dni. Februarja so zaupali nekdanjemu selektorju mlade slovenske državne reprezentance Branku Zupanu, koordinatorku Krasovega mladinskega sektorja. Z njim in vrsto kako-

vloga v mladinski pogon združenih ekip. Načrtovanje nove sezone naj bi temeljilo na potrditvi strokovnjaka Zupana, mogoče tako za člansko vrsto kot za mladinski sektor. To bi bila nedvomno najboljša izbira.

Iz Repna v Dolino, kjer pa smo bili priča solzam sreče. Pri Bregu so pred sezono zbrali kakovosten igralski kader, ki je ob vodstvu izkušnega trenerja Lorenza Cernute odkrito ciljalo na veliki met, preskok v kakovostnejšo prvo amatersko ligo, ki je na zelenici pod dolinskim županst-

Ivan Peterlin

vostnih dodatkov na igrišču je ekipa doživela pravi preporod, vendar bilo je očitno prepozno, da bi se lahko še dokopala do dodatnih tekem play-outa za obstanek.

Škoda predvsem zato, ker je D ligo lažje ohraniti kot spet naskakovati (glej Triestina), sploh pa je zahtevno četrtoligaško prvenstvo izjemna izločba za naš nogomet in ves naš šport. Roko na srce, na repenskem pravokotniku smo videli res odlične ekipe, ki so pokazale tudi vrhunsko organizacijo klubov. Kaže, da bo Krasov odbor vztrajal po ambiciozni poti, tudi ker veliko

vom še niso okusili. Enajsterica je celo leto dobesedno korakala višji ligi naproti, z izrednim napadom je nasprotnike mlela kot valjar, pravih kriznih obdobij dejansko ni doživela. V noči med nedeljo in ponedeljkom je bila velika "fešta", zdaj pa pri Bregu že razmišljajo o novi pustolovščini. Ob predanosti zanesenjakov, ki že vrsto let vodijo nogometno sekcijo, bodo naloge bržkone kos. Za zdaj iskrene čestitke in dobro praznovanje zgodovinskega dosežka vse do priljubljene majence!

HC

1. maj

Banki tržaškega in goriškega
teritorija na strani delavcev
in vseh občanov.